82594
255.07.02.02.01.06.41230
DERGI A/052-07
Türk Dili

Ağustos1934

Türk Dili

— Türk Dili Tetkik Cemiyeti Bülteni —

1 9 3 4
İSTANBUL
DEVLET MATBAASI

-7

TÜRK DİL KURUMU
KÜTÜPHANESİ
Esas No :
Kayıt No.:

TÜRK DİL KURUMU
KÜTÜPHANESİ
Esas No.: T.D.
Kayıt No.: 6102
iptal edilmiştir.

Sayı : 7

Ağustos 1934

TÜRK DİLİ

Türk Dili Tetkik Cemiyeti Bülteni

KURULTAY KAPISINDA

Bu sayımız, Kurultay açılırken çıkıyor. T. D. T. C. iki yıllık çalışmalarının hesabını Kurultaya ve bütün millete vermek üzeredir. Bu hesabı gösteren umumî ve malî raporlar, gelecek sayımızda okurlarımızın da gözü önüne konulacaktır.

Kurultay için hazırlanan kılavuzun baş tarafındaki talimat ve program maddelerini de aşağıya koyuyoruz:

İKİNCİ TÜRK DİLİ KURULTAYI

TALİMAT VE PROĞRAMININ BAZI MADDELERİ

Madde: 1 — İkinci Türk Dili Kurultayı 18 Ağustos 1934 cumartesi günü saat 14 te İstanbulda Dolmabahçe Sarayında açılacaktır.

Madde: 2 – Kurultay, Türk Dili Tetkik Cemiyetini kuran ve koruyan Reisicümhur Gazi Mustafa Kemal Hazretlerinin yüksek himayeleri altında bulunacak ve lûtuf buyurdukları takdirde huzurlariyle de şereflenecektir.

Madde: 3 — Kurultay Maarif Vekili ve T. D. T. C. Reisi Beyefendinin bir nutuklariyle açılacak ve bir reis, iki reis vekili ve dört kâtip seçerek işe başlıyacaktır.

Madde: 4 — Kurultayın idaresi Riyaset divanına aittir.

Riyaset Divanı Kurultay Reisi ve Reis vekilleriyle Cemiyet Umumî kâtibi ve Kurultay kâtiplerinden mürekkeptir.

Madde: 5 — Cemiyet Ummmî Merkez Heyeti ve Kurultay hazırlıkları merkez bürosu ile Riyaset divanı arasındaki münasebetleri Cemiyet Umumî kâtibi idare eder.

Madde: 6 — Kurultay, Cemiyet Umumî Merkez Heyeti kararı ile davet edilen devlet erkânı, yerli ve yabancı bilginler ile cemiyet azasından olup 15 temmuz 1934 akşamına kadar İkinci Kurultaya iştirak edeceğini yazı ile bildirmiş olanlardan mürekkeptir. Bunlar haricinde kalan dinleyiciler müzakereye ve reye iştirak edemez.

Madde: 7 — Kurultay dinleyicileri ile matbuat erkânına verilen kartlar yalnız girme hakkı verir, müzakereye ve reye iştirak hakkı vermez.

Madde: 8 — Kurultay içtima salonu yetmediği takdirde daimî ve muvakkat dinleyicilerden bir kısmı muayede salonunda radyodan dinleyebileceklerdir.

Madde: 9 — Kurultayda okunmak üzere gönderilen tezler Cemiyet Umumî Merkez Heyeti ve Kurultay hazırlıkları merkez bürosu azaları tarafından tetkik edilerek şu kısımlara ayrılmıştır:

a) İlmî değeri ve cemiyetin ülküsüne uygunluğu bakımından kurultayda okunması gerekli görülenler,

b) Vakit kalırsa okunmak, kalmazsa Cemiyet bülteninde basılmak üzere ikinci derecede görülenler,

c) Okunması münasip görülmiyenler,

Madde 10 — Tezler ruznamedeki sıralarına göre okunur.

Kurultayda müzakere usulleri

Madde: 11 — Kurultayda esas, ilmî tezlerin azaya bildirilmesidir. Bunlar üzerine münakaşa ve müzakere Kurultayın mevzuu dışındadır. Ancak bir tez hakkında bir noktanın istifsar ve istizahı için söz alınabilir. Bu gibi sözlerin mümkün olduğu kadar kısa olması ve sual çerçevesinden çıkmaması şarttır.

Madde: 12 — Mütalea veya sual iradeden zat, ayrıca bir teklif serdetmek isterse bunu mutlaka takrir şeklinde yazılı olarak riyasete vermelidir. Şifahî teklifler reye konmaz. Takrirler, ait olduğu Encümene havale olunur ve Encümenin mütaleasiyle müzakereye konur.

Madde: 13 — Herhangi bir sebeple söz almak istiyen zat, kendisine sunulan zarf içindeki fişe adını ve işini yazarak hademe ile veya bizzat Kurultay kâtiplerinden birine verir.

Madde 14 — Söz istiyen zatler, riyasetin kendilerine söz vermesini beklemek ve ancak riyasetten davet edildikleri zaman söz söylemek mecburiyetindedirler.

Madde: 15 — Gerek müzakere esnasında ve gerek celse tatillerinde müzakere salonunda sigara içilemez.

Encümenlerde çalışmalar

Madde: 16 — Kurultay üç encümen ayıracaktır:
a) Nizamname Encümeni
b) Takrirler Encümeni
c) Bütçe Encümeni

Madde 17 — Encümenler 5-7 kişiden mürekkep olacak, içlerinden bir reis, bir mazbata muharriri ve bir kâtip seçecektir.

Madde 18 — Hiç bir takrir ve teklif ait olduğu Encümenden geçmeden Umumî celsede müzakere edilemez.

Madde 19 — Kurultay ve Cemiyet reisleri ile Cemiyet Umumî Kâtibi her Encümende bulunmak ve reye iştirâk etmek hakkını haizdirler.

CEMİYETİN TEŞKİLÂTI

U. M. H. KURULTAY ÖNÜNDE

Geçen sâsımızdâ cemiyet U. M. H. nin son şeklini göstermiştik. O günden bugüne yalnız bir değişme olmuştur: Máárif Vekıli ve Cemiyet Reisi Yusuf Hikmet Beyfendi istifa etmiş, Kurultay sonunà kàdàr Cemiyet Reisliği yeni Màarif Vekili Zeynelabidin Bey Efendiye geçmiştir.

U. M. H. nin en son şekli şudur:

Reis	**Zeynelabidin Bf.**	*Maarif Vekili*	
Umumî kâtip	**İbrahim Necmi**	»	*» Vekâleti müfettişi*
Muhasebeci	**Besim Atalay**	»	*Aksaray meb'usu*
Lenguvistik- filoloji kolu başı	**Hâmit Zübeyir**	»	*Müzeler Müdürü*
Etimoloji	**Hasan Âli**	»	*Orta tedrisat Umum M.*
Gramer - Sentaks	**Ahmet Cevat**	»	*Çanakkale meb'usu*
Lûgat - ıstılah	**Celâl Sahir**	»	*Zonguldak* »
Derleme	**Naim Hâzım**	»	*Konya* »
Neşriyat	**Yakup Kadri**	»	*Manisa* »

ISTILAH ÇALIŞMALARININ VERİMİ

GRAMER, RİYAZÎ İLİMLER, HAYAT İLİMLERİ ASKERLİK, DEVLET TEŞKİLÂTI, YOLLAR VE NAKİL VASITALARI BÖLÜKERİNİN TEKLİF ETTİKLERİ ISTILAH KARŞILİKLARI

Bültenin altıncı sayısı, geçen yıl yapılan büyük dil Anketinin verimlerini ortaya koymuştu. Bu sayımıza da Istılah çalışmalarının verimini koyuyoruz.

Cemiyetin lûgat — Istılah kolu, iki merkeze ayrılmıştır. Bunlardan lûgat merkezi anket karşılıkları işile uğraştığı sırada istılah merkezi de, bilgilere göre 16 bölüğe ayrılarak, ilk önce her bilgiye ait ıstılah kadrolarını kurmak işine kendini vermişti.

Istılah kadrolarının kurulmasından, Cemiyetin kendi öz işi dışında olmakla beraber, bilim bakımından çok değerli bir kazanç daha çıkmıştır ki o da bu kadrolar bir araya getirilince bugüne kadar bizde benzeri çıkmamış bir "Bütün bilğiler ıstılâhları„ listesi ortaya çıkmasıdır.

Bu yolda şimdiye kadar bâsılıp dâğıtılân ıstılah listelerinin âit oldukları ilimler ile her listede bulunân ıstılâhların sayısı şu cetvelde görülebilir:

Tıp	ıstılahları	12121	Umumî ziraat	ıstılahları	229
Edebiyat	»	1014	Tütüncülük	»	149
Tarih	»	199	Otomobilcilik	»	163
Hukuk	»	1241	Sebze bahçıvanlığı	»	121
Jeoloji	»	517	Şarapçılık	»	270

Kimya	ıstılahları	513
Fizik	»	571
Ruhiyat ve felsefe	»	1155
Hendese	»	281
Müşellesat	»	65
Cebir	»	317
Hesap	»	115
Ticarî hesap	»	157
Meteorolofi	»	438
Nebatat	»	279
Topografya	»	288
Mihanik	»	69
İstatistik	»	126
Kooperatif	»	103
Bankacılık	»	931
Beden terbiyesi	»	92
Binicilik	»	146
Tenis	»	56
Deniz sporu	»	73
İskrim	»	154
Maliyecilik	»	387
El işleri	»	543
Elektrik	»	553
Meyve bahçevanlığı	ıstılahları	153
Bağcılık	»	105
Maden ve madencilik	»	558
Demir yollarrı cer ve hareket	»	113
Torna tezgâhları	»	167
Yol	»	248
Kârgir köprüler	»	108
Yollar ve nakil vasıtaları	«	465
Demir köprü	»	93
Demiryol memur ve teferrüatı	»	78
Yol	»	227
Yol tamiratı	»	111
Mukavemet	»	127
Ahşap köprü	»	42
Betonarme	»	68
Matkap ve torna tezgâhları	»	311
Fireze tezgâhları	»	172
Muhtelif tezgâh	»	547
	Hepsi	27131

Buna gramer - sentaks kolunun hazırladığı 168 gramer ıstılahı da katılacak olursr, şimdiye kadar basılıp dağıtılmış ıstilâhların sayısı 27299 a varır. Ayrıca çalışan askerlik bölüğünün 1000 kadar ıstılâhı ile devlet teşkilâtı bölüğünün doğrudan doğruya karşılıkları ile birlikte tesbite çalıştığı ıstılahlar bu hesabın dışındadır.

Istılâh çalışmalarının verimi işte bu otuz bine yaklaşan ıstılahların kadroları yapılmış olmasındadır. bu kadrolarda ıstılahların fransızcası, bugün kullanılan tercümesi ihtiyarî olarak ingilizce veya almancası ve tip kısmında greko - latin cezirleri yazılıdır.

Istılahlara öz türkçe karşılık bulmak işi günden güne açılmakta ve ileri yürümekte olan bir iştir. İkinci çalışma yılı başlarında ıstılâh merkezi, ilk ve orta tahsil ders kitaplarına girecek olan ıstılahları ön sıraya almak, ilkönce bunların karşılıklarını tesbit etmek kararını vermiştir. Gramer kolunun hazırladığı karşılıklarda da bu nokta göz önünde tutulmaktadır.

İşte bu şartlar altında ileri götürülen karşılık koyma işi de son yıl içinde verimlilik göstermeğe başlamıştır. Bu ilk verimler, henüz bölüklerin teklifleri halinde olmakla beraber, ilerisi için pek geniş umutlar vermektedir.

Bölüklerden bir takımının hazırladıkları karşılık tekliflerini Kurultaya bir örnek olmak üzere bu sayımıza koyuyoruz. **Bunlar, henüz kat'î surette kararlaşmış ıstılahlar değildir.** İhtisas bölüklerinin teklifleridir. Usule göre bu teklifler ıstılâh merkezinde ve ondan sonra da U. M. H. inde de müzakere edildikten sonra son şeklini alacaktır. Ancak ıstılah çalışmalarının verimini göstermek üzere bunları şu teklif halinde de basıp kurultayın ve dil severlerin gözleri önüne koymayı gerekli ve asığlı bulduk.

Buraya koyduğumuz ıstılahlardan bir takımı, daha çok mektep derslerine yarar ıstılah karşılıklarıdır, gramer, hesap, hendese, müsellesat, cebir istilahları bunlardandır. Bir takımı da en çabuk ortaya konması gerekli olan devlet teşkilâtı ve askerlik ıstılahlarıdır.

Bir daha söyliyelim ki bütün bu ıstılahlar, henüz bölüklerin teklifleri halindedir; olmuş, bitmiş bir iş değildir. Daha iki tetkikten geçecek ve belki de bir çok yerleri değişecektir. Fakat bu haliyle bile türkçe ıstılah davasının yalnız nazarî olarak değil, amelî olarak da halledilmiş sayılabileceğini gösterir kuvvetli birer delil mahiyetindedir.

TÜRK DİL KURUMU KÜTÜPHANESİ

GRAMER ISTILAHLARI

Gramer kolu önce, gramer tabirlerinin bir çoğunu türkçeleştirerek kelime teşkili lâyihasında kullanmıştı. Komite, gelen mütalâaları okuduktan sonra İstanbul ve Ankara azalarından daha geniş bir komite toplamış, ikinci bir seçki ile gramer tabirlerini bir basamak daha ileri götürmüştür.

En son (Tarama Dergisi) nden de istifade edilerek aşağdaki tabirler tesbit edilmiştir:

Istılah [*]	**Türkçe karşılığı**
Grammaire (Sarf ve nahiv)	Dil bilgisi (İlk ve orta tahsil için) *Ücükbilik* yahut: Gramatik (İhtisas deyimi olarak)
Fhonètique (Mebhasi huruf)	Sestüzümü (İlk ve orta tahsil için) Fonetik (İhtısas deyimi olarak)
Voix (Savt, sada, ses)	Ses
Voyelle (sait, sadalı, savtî, sesli)	Sesel
Vocalique	Seselik
...n (savt, sada, ses)	Ses, ün, çav
...onne (samit, sadasız, sessiz)	Ündeş
...*nantique*	Ündeşik
k...	Ücük
...*clusives*	Üye (söz üyesi)
...*pirantes*	Berkler (berk sesler)
Duratives	Gevşekler (gevşek sesler)
Momantanées	Sürekliler
Sonnantes	Süreksizler
Sourdes	Çavlılar
Sonores	Çınlamazlar (sertler)
Semi - voyelles (Yarı sesli, yarı sadalı)	Çınlayanlar (yumuşaklar) Yarı seseller
Liquides (seyyal)	Akıcılar

[*] Eskiden ıstılahı konmamış olanların yalnız fransızcaları yazılmış ve altları çizilmiştir.

Labiales (şefevî)	Eringiller (dudak sesleri)
Dentales (sinnî)	Dişkiller (diş sesleri)
Palatales (hanekî)	Enekçiller (ön damak sesleri)
Vèlaires (şiraî)	Ümükçüller (art damak sesleri)
Gutturales (halkî)	Eneller (damak sesleri)
Nasales (enfî)	Genzeller (geniz sesleri)
Articulation (tasavvut)	Ünleyiş
Articuler (tasvit etmek)	Ünlemek
Organes d'articulation (Musavvit aza)	Ünleyiş müçeleri
Musavvit cihaz	Ünelyiş aygıtı
Alternance	Almaşın
Permutation (Tebadül)	
Permuter	Almaşmak (*a*, *o* ile almaşır *b*, *m* ile almaşır)
Alterner (Tebadül etmek)	
Alternance vocalique	Seseller almaşını, yahut seselik almaşın
Ponctuation (Tenkît)	Benekleme
Point (nokta)	Durak beneği (nokta)
D'interrogation (istifham işareti)	Soru imi
D'interjection (nida işareti)	Haykırma imi
Parenthèses (Muteriza)	Eğme (ler), köşeli eğme (ler)
Guillemets	Tırnak (lar)
Affixation	Ekleme
Affixe	Eklenti
Suffixe (lahika)	Ek, sonek
Suffixation	Sondan ekleme
Prèfixe	Önek
Prèfixation	Önden ekleme
Dèsinence	Belgi
Elargissement	Ulama
Elargissement des racines	Kökler ulanması
Sèmantème	Çemtem, simtem
Morfème	Sıntam
Racine (cezr)	Kök
Radical	Gövde

Thème	Gövde; *tema* (ihtisas deyimi)
Base	Taban, *baz* (ihtisas deyimi)
Particule (edat)	Sözcük, yepsel
Langue, langage (lisan)	Dil
Discours (kelam)	Aytış, söz
İsim	Ad
Sıfat	San
Nom Substantif (İsmi - cevherî)	Etüz adı
Nom adjectif	San adı
Les nominaux	Adımsılar
Zamir	Oruntak, orunluk (ad orunluğu)
Adverbe (zarf)	Sav sanı
Action	Kılın
Zat	Varlık
Keyfiyet	Olum; nitelik
Nom d'action	Kılın adı, kılın sanı
Participe	» » yahut partisip (ihtisas deyimi)
Cas (hal)	Tüştü
Casuel	Tüştülük
Déclinaison (Ahvali - isim)	Tüştüleme
Conjugaison (Tasrif)	Üretme
Décliner	Tüştülemek
Conjuguer (tasrif etmek)	Üretmek
Dérivation (iştikak)	Türetme
Dérivé (mot): müştak	Türeme (söz), eklemeli (söz)
Formation (Teşkil, teşekkül)	Türüm
Flexion (tasrifîlik, teksirîlik)	Bükülgenlik; bükülme
Flexionnel (le) (tasrifî)	Bükülgen
Agglutination (iltisakîlik)	Ulaşkanlık; ulanma
Agglutinant (e) (iltisakî)	Ulaşkan
Les cas (ahval)	Tüştüler
Nominatif (mücerret)	Adlamlık
Génitif (muzafün ileyh)	Bağlamlık

Accusatif (mefulün bih)	Belirtimlik
Datif (mefulün ileyh)	Virimlik
Locatif (mefulün fih)	Orunlamlık
Ablatif (mefulün minh)	Kopumluk
İnstrumental	Kaygıtlık
Vocatif (münada)	Haykırımlık
Le nombre (kemiyet)	Sayı
Müfret	Tekil
Cemi	Çoğul
Le genre (cinsiyet)	Cüsün
Masculin (müzekker)	Eril
Feminin (müennes)	Tişil
Neutre (bitaraf)	Ahta
Müspet	İrgili
Sübut	İrgi
Menfi	Çelgili
Nefy, selp (b)	Çelgi
Kelime	Söz
Groupe de mots (terkip)	Söz takımı
Locution	Koşum
Mürekkep	Birleşik
İzafet terkibi, izafî terkip	Bağlam takımı
Tavsifî terkip	San takımı
Tadadî terkip	Sayı takımı
Cümle (proposition)	Topsöz
Cümle (phrase)	Tümsöz
Süjet (müsnedünileyh)	İye
Objet	Nerse
Subjectif (enfusî)	İyelik
Objectif (âfakî)	Nerselik
Fail	Kılan
İsmifail	Kılan ad
Meful	Kılınan
İsmimeful	Kılınan ad
Complétant	Bütünleyen
Complèté	Bütünlenen
Complément (mütemmim)	Bütürmeç
Prédicat, *Attribut*	Sav
Verbe (fiil)	Kılın - sav

f Attributif	Savlık
Zaman	Zaman; öylek, adar
Mazi	Geçmiş; ötkün
Mazii (şuhudî)	Çın geçmiş; ötkün
Mazii (naklî)	Salımlı geçmiş; ötkün
Muzarî	Belirsiz
Hal	Emti
İstikbal	Gelecek
İktidarî	Erklik G.
Tacilî	İvlik
Sayrurî	Oluşlu
İmtidadî	Ulamlı
Mukarebe	Yazıklı
Voix (fiillerde: Bina)	Yapı
Actif (malûm)	Kılgan
Passif (meçhul)	Kılıngan
Transitif (müteaddi)	Aşarca
Gausatif, factif	Ettirgen
İntravsitif (lâzım)	Aşmazca
Réfléchi (mütavaat)	Yanlanışlı
Müşareket	Karşılıklı (ortaklama)
Tâyin (Détermination)	Belirtme, belirtim
Muayyen	Belirli, belli
Gayrımuayyen	Belirsiz
Mots variables	Değişir sözler
Mots invariables	Değişmez sözler
Mode (siyga)	Keper
Aspect	Görük
İhbariye (siygası)	Bildirme (lik) K.
Hikâye »	Anlatma (lık) K.
Rivayet »	Ötkünme (lik) K.
Şartiye »	Oranlama (lık) K.
Temenni »	Dileme (lik) K.
İltizamiye »	Buyurma (lık) K.
Emriye »	Sonsuz
İnfinitif (mastar)	

RİYAZÎ ISTILAHLAR

Hesap, Hendese, Cebir, Müsellesat ıstılahları

Lûğat - Istılah kolunun Rıyazî Bilgiler Bölüğü, Hesap, Hendese, Cebir ve Müsellesat ıstılahlarından mektep dersleri için en gerekli olan 566 ıstılahın karşılıklarını tesbit ederek Kolbaşılığa vermiştir. Henüz teklif mahiyetinde olmakla beraber bu listeleri aşağıda basıyoruz:

Osmanlıca	Türkçe	Fransızça
Adet	Sayı	Nombre
Adat	Saygılar	Nombres
Adedî	Saygıca	Numérique
Adedi aslî	Böleksiz sayı	Nombre premier
Adedî kıymet	Sayı değeri	Valeur numérique
Adedi tam	Bütün sayı	Nombre Entier
Adedi silsile	Sayı ulamı	Progression arithmétique
Akis	Çevrim	Inversion
Ahadı uluf	Binler	Les unités des milles
Akis aleti	Çevirge	İnverseur
Akis kuvveti	Çevrim gücü	Puissance d'inversion
Aksi	Tersi	Contraire
Aksi işaret	Tersim	Signe contraire
Alet	Avdan, aygıt	Instrument
Amali erbaa	Dört yapım (işlem)	Les quatres opérations
Amelî hesap	(İşlem) işlek sayış	Arithmétique pratique
Ameliyat	Yapım	Opération
Asgar	Küçürek	Plus petit que
Asgarî	Enküçük	Minimum
Asam	Kökimli	İrrationel
Asam gayri müsavatlar	Kökimli eşitsizler	İnégalités irrationnelles
Asam muadeleler	Kökimli denklemeler	Equations irrationnelles
Aşarat	Onlar	Dizaines
Aşaratı uluf	Onbinler	Les dizaines des milles

f Attributif	Savlık
Zaman	Zaman; öylek, adar
Mazi	Geçmiş; ötkün
Mazii (şuhudî)	Çın geçmiş; ötkün
Mazii (naklî)	Salımlı geçmiş; ötkün
Muzarî	Belirsiz
Hal	Emti
İstikbal	Gelecek
İktidarî	Erklik G.
Tacilî	İvlik
Sayrurî	Oluşlu
İmtidadî	Ulamlı
Mukarebe	Yazıklı
Voix (fiillerde: Bina)	Yapı
Actif (malûm)	Kılgan
Passif (meçhul)	Kılıngan
Transitif (müteaddi)	Aşarca
Gausatif, factif	Ettirgen
İntravsitif (lâzım)	Aşmazca
Réfléchi (mütavaat)	Yanlanışlı
Müşareket	Karşılıklı (ortaklama)
Tâyin (Détermination)	Belirtme, belirtim
Muayyen	Belirli, belli
Gayrımuayyen	Belirsiz
Mots variables	Değişir sözler
Mots invariables	Değişmez sözler
Mode (siyga)	Keper
Aspect	Görük
İhbariye (siygası)	Bildirme (lik) K.
Hikâye »	Anlatma (lık) K.
Rivayet »	Ötkünme (lik) K.
Şartiye »	Oranlama (lık) K.
Temenni » }	Dileme (lik) K.
İltizamiye » }	Buyurma (lık) K.
Emriye »	Sonsuz
İnfinitif (mastar)	

RİYAZÎ ISTILAHLAR

Hesap, Hendese, Cebir, Müsellesat ıstılahları

Lûğat - Istılah kolunun Rıyazî Bilgiler Bölüğü, Hesap, Hendese, Cebir ve Müsellesat ıstılahlarından mektep dersleri için en gerekli olan 566 ıstılahın karşılıklarını tesbit ederek Kolbaşılığa vermiştir. Henüz teklif mahiyetinde olmakla beraber bu listeleri aşağıda basıyoruz:

Osmanlıca	Türkçe	Fransızça
Adet	Sayı	Nombre
Adat	Saygılar	Nombres
Adedî	Saygıca	Numérique
Adedi aslî	Böleksiz sayı	Nombre premier
Adedî kıymet	Sayı değeri	Valeur numérique
Adedi tam	Bütün sayı	Nombre Entier
Adedi silsile	Sayı ulamı	Progression arithmétique
Akis	Çevrim	Inversion
Ahadı uluf	Binler	Les unités des milles
Akis aleti	Çevirge	İnverseur
Akis kuvveti	Çevrim gücü	Puissance d'inversion
Aksi	Tersi	Contraire
Aksi işaret	Tersim	Signe contraire
Alet	Avdan, aygıt	Instrument
Amali erbaa	Dört yapım (işlem)	Les quatres opérations
Amelî hesap	(İşlem) işlek sayış	Arithmétique pratique
Ameliyat	Yapım	Opération
Asgar	Küçürek	Plus petit que
Asgarî	Enküçük	Minimum
Asam	Kökimli	İrrationel
Asam gayri müsavatlar	Kökimli eşitsizler	İnégalités irrationnelles
Asam muadeleler	Kökimli denklemeler	Equations irrationnelles
Aşarat	Onlar	Dizaines
Aşaratı uluf	Onbinler	Les dizaines des milles

Osmanlıca	Türkçe	Fransızça
Aşari adet	Ondalı sayı	Nombre décimal
Aşari kesir	Ondalı sınık	Faraction décimale
Ayniyat	Kendeşlik	İdentié
Azam	Daha büyük	Plus grand que
Azamî	En büyük	Maximum
Azamî gaye	En büyük erek	Limite supérieure
Azamî namütenahi	Sonsuz büyük	Infiniment grand

B.

Baki	Artık	Reste
Basitleştirme	Yalınlama	Simplification
Basit selâse kaidesi	Bir üçlü yapım	Régle de trois simples
Basit vahitler	İlk sayılar	Les unités simples
Müşabih hadler	Benzer bölümler	Termes semblables
Bilmukabele	Karşılıklı	Réciproquement
Binnetice	Çıkacında	Par conséquent
Bir adedin kuvveti	Bir sayının gücü	Puissance
Bir hadli	Bir bölümlü	Monôme
Bir hadlilerin hasılı zarbı	Bir bölümlülerin katlantısı	Produit des monômes
Birler	Birler	Les unités
Birinciderece	Birinciden	Premier degre
Birinci taraf	Sol	Le premier membre
Bir sabite	Değişmez	Une constante
Birinci rubu muhit	Birinci dörtte bir çevre	Le quadrant
Büyük kerre	Büyük tırnak	Crochet
Büyüklük mertebesi	Büyüklük sırası	Ordre de grandeur
Büyük mihver	Büyük döngül	Gr. axe
Canibî	Yan	Latéral
Cebir	Cebir	Algèbre
Cebrî	Cebirce	Algébrique
Cebir adetlerinin hesabı	Cebir sayılarının sayışı	Calcul des nombres Algébrique
Cebrî cezir murabba	Cebir değirmi kökü	Racine carrée algébrique
Cebrî tabi	Cebir uyarı	Fonction algébrique
Cebir işaretleri	Cebir imi	Notations algébrique
Cebrî ifade	Cebir anlatışı	Expression algébrique

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Cebrî ameliyat	Cebir yapımı	Opération algébrique
Cemi	Toplama	Addition
Cemetmek	Toplamak	Additionner
Cephe müstakimi	Ön çizgisi	Frontale
Cephe müstevisi	Yamaç düzü	Plan de front
Cetvel	Çizlek	Règle
Ceyp	Sinüs (Büklüm)	Sinus
Cezir	Kök	Racine
Cezir işareti	Kökim	Radical
Cezri mikâp	Üç güç kökü	Racine cube
Cezri murabba	İkinci güçten kök	Racine carrée
Cezir murabba	Değirmi kökü	Racine carrée
Cezir murabba işareti	Değirmi kök imi	Radical carrée
Cümleler	Kömeler	Classes
Cihet	Yön	Sens
Cihetlenme	Yönelme	Orientation
Zu kesirüladla	Çokul (çoklum)	Polygone
Çok hadli	Çok bölümlü	Polynôme
Çok vecihli cisim	Çok yüzlü oylam	Polyèdre
Çok vecihli zaviye	Çok yüzlü bucak	Angle polyèdre
Dahilî	İçerlek	Interieur
Dahiline mersum	Içe çizilmiş	Inserit
Dahiline kabili tersim	Içe çizilebilir	Inseriptible
Dahili mütebadil	İçten dekşit	Alteme interne
Daire	Teker	Cercle
Dava	Sav	Théorème
Derece	Den	Degré
Derecelemek	Denlemek	Graduer
Deveranî satıh	Dönemli yüz	Surface de révolution
Devir	Dolam	Période
Devir siası	Dolam açıklığı	Amplitude de période
Devri tabi	Dolamlı uyar	Fonction périodique
Dılı	Kıyım	Côté
Dıl'ı kaim	Dik kıyım	Côté droit
Dördüncü rubu muhit	Dördüncü dörttebir çevre	4 e Quadrant
Dört vecihli	Dört yönlü	Tetraèdre
Düstur	Kuraç	Formule

E.

Osmanlıca	Türkçe	Fansızca
Ebat	Süreç	Dimension
Egzersiz, temrin	Gezlem	Exercise
Ehram	Çatık	Pyramide
Ehramı nakıs	Kesik çatık	Trone de pyramide
Emsal	Katlak (katlam)	Coefficient
Esasî	Himi	Fondemental

F.

Faiz fiatı	Artımcık	Taux
Faiz	Artım	İntéret
Faraziye	Yorum	Hypothése
Fasıla	Ara, aralık, ayrık	Intervalle
Faslı müşterek	Ayrım	Intersection
Faslı müşterek, zarbı müşterek	Ortak, katlam	Raison

G.

Gaye	Erek, varak	Limite
Gayri cebrî tabi	Üçlüm uyarı	Fonction transcendant
Gayri devri	Dolamsız parça	Partie irreguliére
Gayri kabili ihtisar kesir	Yalınlanmaz sınık	Fraction irreductible
Gayri kabili taksim	Bölüne bilmez	Jamais divisible
Gayri mahdut mustakim	Sinirsiz doğru	Droiteindéfinie
Gayri muayyen	Belirsiz	Indéterminé
Gayri müsavat	Eşitsizlik	İnégalité
Gönye	Diklengiç, gönü	Équerre
Grafik	Çizim	Graphique
Grafikî hal	Çizim çözümü	Résolution graphique
Hacım	Oylum	Volume
Had	Bölüm	Terme
Hadde	Kısık	Aigu
Hâl	Olum	Cas

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Hal	Çözüm	Solution
Halletmek	Çözmek	Résoudre
Halezon	Burgaç	Hélice
Halezonî	Burgaçsı	Hélicoïde
Halita	Karıştırma	Mélange - alliage
Haricî	Dışarlak	Exterieur
Hariç anilmerkeziyet	Ortaç dışarlığı	Excentricité
Harici kısmet	Bölük, pay	Quotient
Harici mütebadil	Dıştan dekşit	Alteme externe
Haricine mersum	Dışa çizilmiş	Cırconscrit
Hasılı tarh	Artık	Difference
Hasılı zarp	Katlantı	Produit
Hasılı zarbı cüz'i	Katlantı parçası	Produit partiel
Hasılızarp mazrupları	Katlantı katlamları	Facteurs
Hassa	Özegen	Propriété
Hat	Çizgi	Ligne
Hatayı mutlak	Salık yanlışlık	Erreur absolue
Hayatı izafî	Bağlı yanlışlık	Erreur relative
Hattî	Çizgili	Linéaire
Hattı müvecceh	Yöntük çizgi	Droitedirigee
Hattı rasim	Düşerge	Ligne de rappel
Hattı zemin	Yer çizgisi	Ligne de terre
Hendese	Endeze, ölçün	Géométrie
Hendeseî silsile	(ölçün)Endeze zencirlemesi	Progression
Hendesei tersimiye	Çizimli ölçün	G. descriptive
Hendesei murakkama	Sayaçlı endeze (ölçün)	G, côtée
Hesap	Sayış	Calcul
Hesap etmek	Sayışmak	Calculer
Hesap davası	Sayış savı	Théorème arithmétique
Hesabî ameliyat	Sayış yapımı	Opération arithmétique
Hesabî cezir mu-rabba	Sayış değirmi kökü	Racine earrée arithmé-tique
Heyeti muadelât	Denklemeler takımı	Systèmes d'équations
Hülâsa	Öz	Résemé
Hususî	Özlük	Particulier

İ.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
İfade	İmlek	Enoncé
İfade	anlatış	Expression
İhtar	Andırma	Remarque
İhtar etmek	Andırmak	Remarquer
İhtisar etmek	Yalınlamak	Simplifier
İhtisar	Yalınlama	Réduction
İhtisar etmek	Yalınlamak	Abréger
İhzarî dava	Ön sav	Lemme
İkame etmek	Dikmek	Élever
İki hadli	İki bölümlü	Binôme
İki murabbalı muadele	Çift iki güclü denkleme	Equation bicarée
İki meçhullü muadele	İki belirsizli denkleme	Equation a deux inconnues
İkinci derece muadelesi	İkinciden denkleme	Equation du second degrè
İkinci rubu muhit	İkinci dörtte bir çevre	2 e Quadrant
İkinci taraf	Sağ	Le second membre
İlâve etmek	Katmak	Ajouter
İmtisal zaviyesi	Örnekleme bucağı	Coefficient angulaire
İmtidat	Uzantı	prolongement
İnhitat	Enginlik	İnclinaison
İntikal	Kaydırım	Translation
İntihap	Seçi	Choix
İrae	Gösterme	Representation
İrtifa	Yükseklik	Hauteur
İrtisam	Düşüm	Projection
İrtisam ettirmek	Düşürmek	Projeter
İrtisam müstevisi	Çizim düzlüğü	Plân de projection
İsbat	Tanıklama	Demonstration
İsir	İz	Trace
İstikamet	Yönelti	Direction
İşaret	Im	Signe
İşaret, delâlet	Gösterim	İndication
İşaret, Remz	Angiç	Notation
İştikak	Türeme	Dèrivation
iştikak ettirmek	Türetmek	Dériver

K.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Kabili tatbik	Üzerlenebilir	Süperposable
Kabili taksim	Bölünebilir	Divizible
Kabiliyeti taksim	Bölünebilme	Divisibilité
Kâfi	Yeter	Suffisante
Kaide	Olgu	Règle
Kaide	Oturum, Yapım	Base
Kaim	Dik	Droit
Kaim irtisam	Dik düşerge	Projection Arthogonale
Kaim mihverler	Dik döngüller	Axes rectangulaires
Kaim vechili zaviye	Dik yüzlü bucak	Trièdere tri-rectangle
Refetmek	Üstlemek	Elever
Karip fazlalı harici kısmet	Yakın artıklı bölük	Quotient â une prés par exés
Karip noksanlı hari-ci kısmet	Yakın eksikli bölük	Quotient â une prés par dèfaut
Kasım	Bölek	Diviseur
Kasım müşterek	Ortak bölek	Diviseur commun
Kasım müştereki a-zam	En büyük ortak bölek	Les plus grand commun diviseur
Kat'î hesaplar	Sayış kesimi	Calcul Dèfinitifs
Katı	Kesgeç	Sécante
Kat'ı mükâfi	Yeter kesim	Parabole
Kat'ı nakıs	Yasalak	Ellipse
Kat'ı zait	Artık kesimi	Hayberbole
Kavis	Yay	Are
Kemiyet	Saylak	Quantitè
Kerrat cetveli	Gezlik	Table de pythagore
Kerre	Geyme, tırnak	Paranthèse
Kesir	Sınık	Fraction
Kesrî adet	Sınıklı sayı	Nombre fractionnaire
Kesri cebrî	Cebir sınıgı	Fraction algèbrique
Kesri devrî	Dolamlı sınık	Fraction périodique
Kesri devrii basit	Yalın dolamlı sınık	Fraction périodique sim-ple
Kesri devrii gayırı mahdut	Sonsuz dolamlı sınık	Fraction périodique illim-titée

Osmanlıca	Türkçec	Fransızca
Kesri devrii muhtelit	Karışık dolamlı sınık	Fraction périodique mixte
Kesri ifade	Sınıklı anlatış	Expression fractionnair
Kesirlerin hesabı	Sınıkların sayışı	Calcul des fraction
Kesirlerin ihtisarı	Sınıkların yalınlaması	Simplifier les fraction
Keyfî	Herhangi bir (istenik)	Arbitraire
Keyfî kıymet	İstenik değer	Valeur arbitraire
Kıt'ı daire	Teker parçası	Segment
Kıtai daire	Teker dilimi	Secteur
Kıymet	Değer	Valeux
Kıymeti mutlaka	Salık değer	Valeur absolue
Kıymeti nisbiye	İlişikli değer	Valeur relative
Kıymetler heyeti cümlesi	Değer kümesi	Systéme de valeur
Kutup	Sonaç	Pôle
Kutbiyye	Sonuçluk	Pôlaire
Kutur	Cetik	Diagonale
Kuvvet	Güç	Puissanee
Küçük mihver	Küçük döngül	P. axe
Küre	Topak, Topan	Sphere

L.

Lâalettayin	Herhangi	Arbitraire, quelconque
Lâzım	Gerek	Necessaire
Lâzime	Gereken	Corollaire
Logaritma	Logaritme	Logarithme

M.

Mahalli hendesî	Endeze yeri, ölçün yeri	Lieu géometrique
Mahreç	Bölgü	Dénominateur
Mahrek	İzlek, teprengi	
Mahrut	Höyük	cône
Mahrutiye	Höyük kesimi	Cônique
Mahrutu nakıs	Kesik höyük	Trone de cône
Mail	Eyik	Oblique
Main	Samsa	Lesange
Makta	Kesim	Section
Maksum	Bölünen	Dividente
Maksumualeyh	Bölen	Diviseur

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Makûs	Ters	Inverse
Makûs, akis	Ters	Contraire
Makûsen mütenasip miktarlar	Ters oranlı kaçlık	Grandeur inversement proportionelles
Makûs mesele	Ters sorgaç	Probleme inverses
Makûs tabiler	Ters uyarlar	Fonctions inverse
Malî hesap		Arithmétique financiére
Malûm	Bilinen	Connu
Matruh	Eksilten	Soustravtif
Matruhunminh	Eksilen	Additif
Mazrup	Katlam	Facteur
Mazrup	(Katlam) katlayan	Miltiplicante
Mazrubufih	Katlanan	Miltiplicande
Mazrubata tefrik	Katlamlara ayırma	La mise en facteur
Mazrubatı kesire hasılı zarbı	Çok katlan katlantısı	Produit de plusieurs facteurs
Mebde	Başlangıç	Origine
Mepsut	Düzgün	Direct
Meçhulü mütevassıt	Bilinmiyen yardımcı	Inconnue auxiliaire
Mecmu	Toplantı (tutar)	Somme
Mepsuten mütenasip miktarlar	Düzgün oranlı kaçlık	Grandeur directement proportionelles
Meçhul	Bilinmiyen	Inconnu
Mecmuu cebrî	Cebir tutarı	Somme algébrique
Menfi adet	Ardak sayı	Nombre négatif
Menfi cihet	Ardak yön	Sens négatif
Menfi kavis	Ardak yay	Arc négatif
Menfi üs	Ardak üst	Exposant négatif
Menşur	Kaplam	Prisme
Merkez	Ortaç	Centre
Merkezî zaviye	Ortaç bucağı	Angle au centre
Mertebe	Sıra	Ordre
Mesafe	Çakrım, süreç	Distance
Mesele	Sorgaç	Probléme
Mevkii amut	Dikleme yeri	Pied
Mevzua	Konum	Postulatum
Meyil	Eyiklik	Ponte
Meyli azam hattı	En büyük eyiklik çizgisi	Ligne de la plus grande ponte

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Miat	Yüzer	Centaines
Miatı uluf	Yüzbinler	Les centaines desmilles
Mihrak	Ocak	Foyer
Mihver	Döngül	Axe
Mihveri cezrî	Kök döngülü	Axe radical
Mihveri müvecceh	Yöntük döngül	Axe orienté
Mikâp	Üçgüç	Cube
Mıktar	Kaçlık	Grandeur
Mıktarı cebrî	Cebir kaçlığı	Mesure alegébrique
Mikyas	Ölçü, çap	Medule
Mikyas	Ölçü	Échelle
Mikyası meyil	Eyiklik ölçümü	Échelle de ponte
Mikyası küreviyet	Topan ölçüleri	Spherometre
Minkale	Taşımaç	Rapporteur
Mıntakai küre	Topan kuşağı	Zone
Misil	Kat	Multiple
Misal	Örnek	Exemple
Misli müşterek	Ortak kat	Commun multiple
Misli müşterek asgar	En küçük ortak kat	Le plus petit multiple
Mizan	Denek	Preuve
Muadele	Denkleme	Equation
Muadil	Denk	Equivalent
Muaddil	Denkleç	Paramétre
Muadil sistem, heyet	Denk denklemeler	Sistéme équivalent
Muadil muadeleler	Denk denklemeler	Equations équivalantes
Muayyen	Belli	Détermination
Mubadele etmek	Değişmek	Permuter
Mudalla	Çoklum, çokul	Polygone
Muhaddep	Bügrüm	Cenvexe
Muhalif	Tersyönlü	Opposé
Muhammes	Beşlüm (Beşül)	Pentagone
Muhasebe	Sayışma	
Muhassala	Özgüç	Résultant
Muhavvele	Çevrik	Transformé
Muhit	Çevre	Périmétre
Muhiti daire	Teker çevresi	Çirconférence
Muhitî zaviye	Çevre bucağı	Angle inscrit
Muhtelif	Başka başka (türlü)	Divers
Mukabil	Karşılık	Reciprouqe

Osmanlıca	Türkç	Fransızca
Mukabiliyet	Karşı olmak	Reciprecité
Mukaddem	Birinci	Antécédent
Mukayese	Oranlama	Comparaison
Mukayes müstevisi	Oranlama düzü	Plân de Comparaison
Muntabık	Üzerik	Confondu
Muntak	Kökimsiz	Rationnel
Muntak ifade	Kökimsiz anlatış	Expression rationnele
Muntazam	Düzgün	Régulier
Muntazam mudallalar	Düzgün çoklumlar	Poligenes réguliers
Murabba	Değirimi	Carré
Mustatil	Uzanık	Rectangle
Muteriza	(Geyme) tırnak	Paranthéze
Muvazî	Arasıl	Paralléle
Muzaaf cezir	Katlıkök	Racine double
Mücanip	Yanaşkın	Asymptote
Mücavir	Komşu	Adiacent
Mücessem hendese		Géométrie dans L'espace
Müddet	Özlek	Tepms
Müellef fırka	Çift eşlenik	Division harmonique
Müellef huzme	Eşlenikler demeti	Faiscauu harmenique
Mümarese (temrim)	Gezlem, alıştırma	Exercice
Mümas	Sürüngeç	Tangénte
Mümasil	Benzeşik	Homotètipue
Mümaselet	Benzeşiklik, bendeşiklik	Homotétie
Mümkün	Olagan	Possible,
Mümkün olan tarz	Çıkar yol	Maniére possible
Münakaşa	İnceleme	Discussion
Münasebet	Bağlantı	Relation
Münferice	Açık	Abtus
Münhanî	Egrim	Courbe
Münharif	Dörtlüm	Quadrilatére
Münkesir	Kırık	Brisée
Münteha	Sen	Extrémité
Müntehî olmak	Sonlanmak	Aboutir
Mürekkep selase kaidesi	Çok üçlü yapım	Régle de trois composée
Mürtesem	Düşürüm	Prejoction
Müsavat	Eşit	Egalité
Müsavi	Eş	Egal

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Müsbet	Artam	Positif
Müsbet adet	Artam sayı	Nombre positif
Müsbet cihet	Artam yön	Sens positif
Müsbet kavis	Artam yay	Arc positif
Müseddes	Altul	Hexagene
Müselles	Üçlüm	Triangle
Müselles kaimüzaviye	Dik bucaklı üçlüm	Tr. restangle
Müsellesat dairesi	Üçlümler tekeri	Cereletrigonométrique
Müsellesat kavsi	Üçlümler yayı	Arc trigonométrique
Müselles mütesaviyüladla	Kıyıları bir üçlüm	Tr. Equilatéral
Müselles Mütesaviyüssakayn	İki kıyımı bir üçlüm	Tr. İsoéle
Müstakim	Doğru	Droite
Müstakim kıtası	Doğru parçası	Segment de droite
Müstevî hendese	Düzlük ölçünü	Géométrie plane
Müstevii mütevecceh	Yöntük, düz	Plan orienté
Müsteviyeyn zaviyesi	Yüzlü bucağı	Angle diédre
Müşabih	Benzer	Semblable
Müşabehet	Benzerlik	Similitude
Müşabih bir hadli	Benzer bir bölümlü	Menâme semblable
Müşabih hadlerin ihtisarı	Benzer bölümlerin yalınlanması	Réduction des termes semblables
Müşabih olarak	Benzeyerek	Semblablement
Müşir	Göstergeç	Indice
Müştak	Türek	Dérivée
Müşterek	Ortak	Commun
Müşterek cezir	Ortak kök	Racine commune
Müşterek kıymet	Ortak değer	Valeur commune
Mütabık	Uygun	İdentique
Müteakip	Ardarda	Successif
Mütearife	Bilinik	Axiome
Mütebadil	Değşit	Alteme
Mütebait	Uzaklaşan	Divergent
Mütebayin adetler	Ortak böleksiz sayılar	Premier entre eux
Mütecanis çok hadli	Söydaş, çok bölümlü	Polynôme homogéne
Mütecanisiyet	Söydaşlılık	Homogénité
Müteharrik	Teprenen	Mobile
Mütehavvil	Değişken	Variable

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Mütekabil	Karşılıklı	Réciproque
Mütekabil muadele	Karşılıklı denkleme	Eqation réciproque
Mütekarip	Yaklaşan	Convorgent
Mütekatı	Kesişen	Concourant
Mütemmim	Bütünleyen	Supplementaire
Mütemmim kavisler	Tümleyen yaylar	Arcs Supplémentaires
Mütenakıs	Eksimli	Décreissante
Mütenakıs adedî silsile	Eksilen sayı ulamı	Progression arithmétique décreissante
Mütenasip	Oranlı	Proportionnel
Mütenavip	Keşikleme	Alternatif
Mütenazır tabi	Bakışık uyar	Fonction symetrique
Mütenakıs tabiler	Eksilen uyarlar	Fonctions decreissante
Mütenazır	Bakışkan	Symétrique
Mütesaviyül kıyme	Degerleri denk	Equipollonts
Mütevafık	Yöndeş	Correspondant
Mütevasıt	Ortalak	Mediane
Mütevaziyüladla	Arasıl kıyılı	Parallelogramme
Mütevaziyül müstatilat	Arasıl uzanıklı	Par. rectangle
Mütevaziyüssutuh	Arasıl yüzlü	Parallélépidéde
Mütezayit	Artımlı	Croissante
Mütezayit adedî silsile	Artan sayı ulamı	Progression arithmétique croissante
Mütezayit tabiler	Artan uyarlar	Fonctions croissantes
Müttehidülvakit gayri müsavatlar	Çağdaş eşitsizler	İnégalités simultanées
Müvecceh	Yöntük	Dirigé
Müvecceh kavis	Yöntük yay	Aro dirigé
Müveccih	Yönelten	Directeur, drectrice
Müvellid	Varlayan	Génératrice
Müzdeviç	Eşlenik	Coniugué

N.

Nakıs	Çıkma	Moins
Namütenahi	Sonsuz	Infinie
Namütenahi cezir	Sonsuz kök	Racine infinie
Nasıf	Yarşı	Bissectrice

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Nazarî hesap	İnanlı sayış	Arithméique théorique
Nazım	Dayanık	Normale
Necmi	Yıldızlı	Etoilé
Netice	Çıkaç	Conclusion
Nisbet	Orgu	Rapport
Nisbeti müsellesatiye	Üçlümler	Rapports trigonométriques
Nısıf kutur	Çetik yarısı	Rayon
Nısıf kuturu şuaî	Fırlak yarım çetiki	Rayon vecteur
Nısıf mecmu	Tutar yarısı	Demi somme
Nısıf mustakim	Doğru yarısı	Demi - Droite
Nokta	Benek	Point

O.

Omegrafik		Homografique
Omegrafik tabirler		Les fonctions homografiques

P.

Prensip, düstur, kaide	Gidim	Principe
Pergel	Çaplangıç	Compas
Profil müstakimi	Yamaç çizgisi	Droite de profil

R.

Rabi mütenasip	Dördüncü oranlı	Qautriéme proportionnelle
Rakam	Sayaç	Chiffre
Rakım	Yücelti	Côte
Reis	Baş	Sommet
Resen mukabil	Baştan karşılıklı	Oppose par le sommet
Resmetmek	Çizmek	Mener
Ric'î münasebet	Çevirmek	Relation recurrente

S.

Sabit	Değişmez	Fixe

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Sabit tabirler	Değişmez uyarlar	Fonctions constantes
Saha	Alan	Aire
Satıh	Yüz	Surface
Sermaye	Enek	Capital
Sıfır	Hiç	Zére
Sıfır	Boş	Nul
Sıfır üs	Boş üst	Exposant nul
Sıfır yapmak	Hiçlemek	Annuler
Sinüs münhanisi	Sinüs egrimi	Sinusoïde
Sıra	Sıra	Rang
Sual	Sorgu	Question
Suret	Algı	Numérateur

Ş.

Şakulî	Dikeç	Vertical
Şakulî mütesaviye amut müstevi	Düz dikçe, dikleme düz	Plan de bout
Şart	Koşgu	Condition
Şekil	Biçim	Figure
Şeklini değiştirmek	Biçimini değiştirmek	Déformer
Şibih münharif	Yumukça	Trapeze
Şua	Fırlak, cuğ	Vecteur

U.

Uçdaki hadler	Uçdaki bölümler	Termes extrémes
Ufkî	Duru	Horizontale
Umumî	Kamu	Général
Umumiyet, umumîlik	Kamuluk	Généralité
Us	Ust	Exposant
Usul	Yol	Méthode

Ü.

Üç hatli	Üç bölümlü	Trinôme
Üç vecihli zaviye	Üç yüzlü bucak	Angle triédre
Üçüncü rubu muhit	Üçüncü dörtte bir çevre	3 e Ouadrant
Üstüvane	Yuvak	Cylindre

T.

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Tabi	Uyar	Fonction
Tabiler	Uyarlar	Fonctions
Tabilerin tahavvülleri	Uyarların değişmesi	Variations des fonctions
Tabi aslî	Öz uyar	Fonction primitive
Tabii hattî	Çizgili uyar	Fonction lineaire
Tabiin tabii	Uyarın uyarı	Fonction de fonction
Tablo	Tablo	Tableau
Tadat	Sayma	Numération parrlée
Tadil	Denkleştirme	
Tahavvülât	Değişiklik	Variation
Tahkik etmek	Gerçeklemek	Vérifier
Tahtı mümas	Sürüngeç altı	Sous - tanent
Tahtı nazım	Dayanık altı	Sous - normale
Tahvil	Değiştirme, çevirim	Transformation
Takke	Tepelik	Galette
Takribi kıymet	Yaklaşık değer	Valeur apprechée
Taksim	Bölme	Division
Taksimi mütenasip	Oranlı bölme	Partages poroportionelles
Tali	ikinci	Conséquent
Tam adetler	Tümsayılar	Nombres entiers
Tam ifade	Sınıksız anlatış	Expression
Tamim	Yayma	Cénéralisation
Tam murabba	Bütün değirmi	Carré parfait
Taraf	Yan	Membre
Tarafeyn	Yanlar	Extrémes
Tarafı evvel	Sol	Premier membre
Tarafı sani	Sağ	Secont membre
Tarh	Çıkarma (eksiltme)	Soustraction
Tarif	Tanıtkı	Defintion
Tebaut	Uzaklaşma	Divergence
Tebeddülü mevzi	Yerdeğişimi	Déplacement
Tefazul	Çıkım	Différence
Tefrik	Ayırma	Décompositon
Tek; bir	Tek. bir	Unique
Tekarüp	Yaklaşma	Convergence
Tek derece	Tekden	Defré impair

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Tek hal	Biricik çözüm	Solution unique
Temami	Bütünsü	Complémentaire
Temamı adedî	Sayı dolgusu	Complement arithmetique
Temamı ceyp	Bütünsi büklüm	Cesinus
Temamı katı	Bütünsü kesgeç	Cesécante
Temami mümas	Bütünsü sürüngeç	Cotangente
Temami kavisler	Bütünsü yaylar	Arcs complémentaires
Temas	Sürünme	Contact
Tenasüp	Oran	Proportion
Tenazur	Bakışık	Symétrie
Tenazur merkezi	Bakışık ortacı	Centre de symétrie
Tenzil etmek	İndirmek	Abaisser
Tarafeyn	İki yan	Extremes
Terkim	Sayaçlama	Numération ecrite
Terkip	Birleştirme	Compositien
Tersim	Çizmek	Constructien
Tertip	Sıra	Combinaison
Tertip	Basmak	Ordonnée
Tesis etmek, meydana getirmek	Kurmak	Dresser
		Fermer
Tatbikat	Sınaç, alıştırma	Application
Tatbik etmek	Üzerlemek	Superpeser
Tevali	Zincirleme	Progression
Tevhidi mahreç	Bölgü birleşiği	Reduire au meme denominateur
Tevhidi mahreç etmek	Bölgüleri birleştirmek	Réduir au méme dénominateur
Tevlit etmek	Varlatmak	Engendrer
Tevsi	Açmak	Développement
Tezayüt	Artma	Accreissement
Tezayüt etmek	Artmak	Croître
Ticarî hesap	Alım satım sayışı	Aithmétique commerciale
Tul	Uzunluk	Longueur

V.

Vahide irca	Bire çevirme	Reduire a l'uniteé
Vahit	Ölçek	Unité

Osmanlıca	Türkçe	Fransızca
Vahit vahidi kıyasî	Ölçü	Unité
Vasateyn	İki orta	Moyens
Vasatı adedi	Ortalama	
Vasatı mütenasip	Orta oranlı	Moyenne proportionnelle
Vasletmek	Ulaştırmak	Ioindre
Vecih	Yüz	La face
Veter	Kiriş	Corde
Veteri kaime	Dikleme kirişi	Hypotènuse

Y.

Yardımcı hesaplar	Yardımcı sayışlar	Calcul Auxiliaires
Yüksek kıymet	Yüksek değer	Valeur supèrièure

Z.

Zait	Katma	P us
Zarp	Katlama	Multiplication
Zaviye	Bucak	Angle
Zaviyei müsellesatiye	Üçlümler bucağı	Angle trigonométrique
Zaviyei müsteviye	Düz bucak	Angle plan

NEBATAT ISTILAHLARI

HAYAT İLİMLERİ BÖLÜĞÜ NEBTAT İÇİN 159 ISTILAH TESBİT ETMİŞTİR.

Nebatat ıstılahları kadrosunda bugün ders kitaplarında kullanılan ıstıhlara da yer verilmiştir. Bilhassa orta mektep ve liselere ait ıstılahlardan 159 adedine bölükçe teklif edilen karşılıklar şunlardır:

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Aleurone	Alöron	Alöron	Alöron
Tissu d'assimilation	Assimilasyon nesci	Nesci temessülî	Özleştirme dokusu
Sous-Epidermi	Alt beşere	Tahtı edimmei dahiliye	Alt deri
Feuille palmée	Avuçvari damarlı yaprak = keffî damarlı yaprak	Varakı keffi, usbui	Eldamarlı yaprak
Assimilation	Asimilasyon	Temsil, temessül	Asimilasyon (özleştirmek)
Equisetinée	At kuyrukları,Equisetinae	Hayliye	At kuyrkları
Endoderme	Andoderm	Edimmei dahiliye	İçderi
Tournesol	Ayçiçeği,Helianthus annus		Ayçiçeği = güne bakan, gün aşığı
Atmosphér	Atmosfer	Havayı nesimi	Atmosfer
Azotobacter	Azot toplayıcı bakteriler	Azot bakterler	Azot bakterileri
Embryon	Ambriyo=rüşeym kesesi	Kesei rüşeymiye	Cücük kesesi
Antipote	Antipot	Mütekabilü kadem	Antipot
Aristoloche Clématite	Aristolochia Clamatis = Zeravent	Zeravent	Zravent=Loğsa otu
Arum macule	Arum maculatum = yılan yastığı	Yılan yastığı	Yılan yastığı

T. DİL KURUMU KÜTÜPHANESİ

Fransızcası	Şimdiki ders kitap larında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Alchémille	Alşemilla=civan perçemi	Keffüleset	Aslan pençesi
Angiospermes	Anjiosper = mesturetülbüzur	(Mesturetülbüzur) Kapalı tohumlu	Kapalı tohumlular
	Anteridium hücresi	Kesei haşefiye=Kalak keseciği	Kalak keseciği
Archégon	Arkegonium	Dişicik kesesi = Uzvu tenis	Dişicik kesesi
Algue	Algae		Alg
Ascomycètes	Askomiçetes	Mahfaziyyülbüzur	Askuslu mantarlar
Apothéce	Apotesyum	Cihaz tenasülü şibiye	Türeme tablası
Biologie	Bioloji	Hayatiyat	Biologie
Structure	Bina	Bünye	Yapı
Bactèrie	Bakteri		Bakteri
Chromatine	Boyalı iplik	Haytı mülevven	Boyalanır iplik
Monocotyle dones	Bir fılkalı nebatlar	Vahidülfılka nebatat	Tek kotiledonlular
Vaisseau	Boru demetleri	Eviye	Borucuklar
Bractée	Brakte	Verakı zehre	Çiçek yaprağı
Croissance	Büyüme	Neşvü nema	Büyüme
Basidiomycètes	Basidiomycetes	Kaidiyyülbüzur	Bazitli mantarlar
Bryophytes	Bryophyta		Yosunlar
Baside	Bazidi		Bazidi
Cloison	Cidar, Hâciz	Hâciz, Cidar	Ara bölme
Epiderme	Cilt	Beşere	Üst deri
Bruyère			Süpürge otu, funda
Coscute	Coscuta		Boğan

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Géotropisme	Jeotropismus	Mukarribüilelarz	Yere yönelme
Conjugatée	Conjugatae		Kavuşur alklar
Chlorophycées	Chlorophyceas		Yeşil alklar
Characées	Characeae		Su avizeleri
Ergot de seigle	Claviceps purpurea	Çavdar mahmuzu	Çavdar mahmuzu
Gramineés	Çayır otları	Necliye	Öz çimenler
Phanérogames	Çiçekli nebatlar	Zatülilkahı zahire	Çiçekli bitkiler
Pollen	Çiçek tozu = Polen	Gubari tali	Kalaktozu
Anthére	Çiçek tozu torbası	Kesei taliye	Kalakkesesi
Tube polenique	Çiçek tozu borusu = Enbubei taliye	Enbubei taliye	Kalaktozu borucuğu
Germination	Çimlenme	İntaş	Çimlenme
Cryptogames	Çiçeksiz nebatlar = Kriptogam	Zatülilkahı hafiye	Çiçeksiz bitkiler
Structur interne	Dahil bünye	Bünyei dahiliye	İçyapı
Nerf	Damar	Asap	Damar, sinir
Anatomie	Dahilî yapılış = Anatomi	Teşrih	Anatomi
Diagramme	Diyagram	Diyagram	Çizelek
Diatomées	Diyatom aceae	Diytomeler	Silislialklar
Vaisscauxlingneux	Dairevi haşep boruları	Eviyei haşebiye	Odun borucukları
Energie	Enerji	Kudret	Enerji
Poirs absorbauts	Emici tüyler	Eş'arı mümissa	Emenkıllar
Exsoderme	Eksodermis	Gışayı harici	Dışderi
Androcée	Organe, erkek uzuvlar	Azayı tezkir	Erkeklikuzuvları
Membrane excine	Eksin gışası	Gışayı gubarı haricii tali	Kalak tozu dış zarı

Frausızcası	Şimdiki ders kitap larında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Membrane intine	Entin gışası	Gışayı gubarı dahili tati	Kalak tozu içzarı
Cils	Ehtap	Ehtap	Kirpikler
Eumycètes	Eumicetes		İplik mantarlar
Physiologie	Fisiologie	İlmi vazaifülaza	Bedenişleme bilgisi
Funicule	Fünikülüs	Habli sürrevi	Göbek bağı
Filicinées	Filicinae	Serhasiye	Eğreltiotları
Champignons	Fungi = mantar	Futur	Mantarlar
Alimentation = Nutrition	Tağdiye, gıdalanma, tegaddi	Tağdiye, tagaddi	Besleme, beslenme
Gaine	Gımt	Gamt	Kılıf, kın
Gymnospermes	Gymnosperme = tohumları açıkta bulunan nebatlar	Uryetülbüzur	Çıplak tohumlular
Glande	Gudde, bez	Gudde	Bez
Loge (Ovaire)	Göz = Mesken	Mesken	Göz
Cellule	Hücre	Hücre	Hücre
Cytologie	Hücre ilmi	Mebhasülhuceyrat	Hücre bilgisi
Histologie	Nesiç ilmi	Mebhasülensaç	Doku bilgisi
Phenoménes biologiques	Hayati hadiseler	Hadisati hayatiye	Biyologi ?
İntercellulare	Hücreler arasındaki boşluk	Mesafei beynelhücreviye	Hücre arası
Suscellulaire	Hücre usaresi	Usarei hücreviye	Hücre suyu
Lignification	Haşepleşme	Tahaşşüp	Odunlaşma
Lingnine	Haşebin = Lignin	Haşebin	Odun özü
Vaisseauxligneux	Haşep boruları	Eviyei haşebiye	Odun borucukları
Vaisseaux spiralés	Helezon boruları	Eviyei helezoniye	Helezonlu borular

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Esikden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Herbacé	Haşişi	Haşişi	Otumsu, otusu
Vaisseaux libéro-ligneux	Haşebi-kitabi boruları	Eviyei kitabiyei haşebiye	Kitap odun borucuğu
F. libéro-ligneux	Haşebi-kitabi boruları	Huzemati kitabiyei haşebiye	Kitap odun demetçikleri
Paranchyme ligneux	Haşep parankiması	Haşevi, haşebi	Odun parankima dolardoku
Osmos	Hulul=Osmos	Hulul	Geçme
Filet	Hayt	Hayt	Ercik teli
Heliotropisme	Helotropizmus	Teveccühüilezziyaüşşems	Güneşe yönelme
Photoropisme	Phototropismus	Teveccühüzziya	Işığa yönelme
Lierre	Hedera heliz=dıvar sarmaşığı		Yer sarmaşığı
Dicotyledones	İki fılkalı nebatlar	Zülfılkateyn	İki kotiledonlu
Stigmate	İstiğmat	istiğmat	Dişicik başı
Polinisation	ilstîbar	İstibar	Tozlanma
Fecondation	İlkah	İlkah	Tutma; tohum tutma tutturma
Noyanu reproducteur	Jeneratik nebat	Nüvei müvellide	Üretken çekirdek
Chlorophil	Klorofil	Maddei hadra=Klorofil	Klorofil, yaprak yeşili
Chromosome	Kromozom	Kromosom	Kromosom
Racine	Kök	Cezir	Kök
Calcification	Kireçleşme	Tekellüs	Kireçleşme
Cutinisation	Kütinleşme		Kütinleşme
	Klorofil taneleri	Hubeybatı klorofiliye	Yaprak yeşili taneleri
Coiffe=Calyptre	Kalensüve	Muhafazai cezir	Külahcık
Calyptrogene	Kaliptrojen=Kalensüve doğuran	Müvellidi kalensüve	Kavuk doğuran

T. DİL KURUMU KÜTÜPHANESİ

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Collenchyme	Kollenşim	Nesci kavi	Kollenkima, pekdoku
Tubes cribles	Kalburlu borular=kırbali eviye	Enabibi gırbaliye	Kalbur borucukları
Ècorce	Kabuk=kışır	Kışır	Kabuk
Faiscean cariblés	Kalburlu borular demeti=Hüzmei kitabiye	Hüzematı gırbaliye	Kalbur borucuklar demeti
Cambium	Kambium	Tabakai müvellide	Kambium, üretken
Calice	Keis	Keis	Çiçek kâsesi
Connectif	Konnektif	Peyvendi haşefe	Kalak bölmesi
Carpelle	Karpel = Vüreyki sümeyri	Varakı sümeyri	Yemişcik yaprak
Conceptacle	Konseptakula	Mahfazai büzur	Türeme dağarcığı
Lichens	Lichenes = Likenler		Likenler (Ortak bitkiler).
Morphologie	Mo:foloji	Mephasüleşkâl	Morfoloji
Myxomycètes	Mixomycetes	Futuru muhatiye	Sümüklü mantarlar
Microsom	Mikrozom	Mikrozom	Mikrozom
Subérification	Mantarlaşma	Tefellüm	Mantarlaşma
Plantes inférieures	Nebatatı süfliye	Nebatatı süfliye	Aşağı bitkiler
Metaphytes	Metafit	Kesirülhücre nebat	Metafit (Çok hücreli bitkiler).
Metazoaire	Metazoer	Kesirülhücre hayvanat	Metazoer (Çok hücreli hayvanlar).
Meristeme	Meristem	Ensicei müşekkile	Büyütür doku
	Merdivenli borular	Eviyei merdiveniye	Merdivenli borucuklar
	Münakale boruları	Eviyei nâkile	Ulaştıran borucuklar
Liège	Mantar tabakası	Tabakai mantariye	Mantar tabakası
Mousses	Musci = Kara yosunu	Üşniyei berriye	Yapracıklı yosunlar

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulunan karşılığı
Phellogéne	Mantar kambiumu=Phellogen	Tabakai müvellidei feleniye	Mantar doğuran
Placenta	Meşime = Plasenta	Meşime	Döl çöreği
Micropyle	Mikropil	Sukeybei külliye	Yumurtacık deliği
Feuille composée	Mürekkep yaprak	Varakı mürekkep	Toplu yaprak
Placentation centrale		Meşimiyeti merkeziye	Ortalama döl çöreklenmesi
		Meşimiyeti canibiye	Kenarlama döl çöreklenmesi
P. axile		Meşimiyeti Mihveri	Koltuklama döl çöreklenmesi
Mycelium	Micelium	Miselium	Miselyom (Mantar ipliği)
Plante	Nebat		Bitki
Membrane nucléaire	Nevat gışası	Gışai nevati	Çekirdek zarı
Suc nucléaire	Nevat usaresi	Usarei nevatiye	Çekirdek suyu
Nucleole	Nüveyt = Nükleolüs	Nüveyt	Çekirdekcik
Suc	Nusg	Nusug	Öz su
Nodosités	Nodozite	Deren	Yumurcuk
Nucelle	Nüsellüs		Yumurtacık özeği
Nectar	Nektar	Rahik	Bal özü
Organographie	Organografi	Mephası tavsifi aza	Uzuv yazımı
	Orta damar	Asabı vusta	O ta damar
Oosfére	Oosfer	Hmiletülbeyza	Oosfer (Yumurtacık taşıyan).
Moelle	Öz	Muh	Öz

Fransızcası	Şimdiki ders kitaplarında	Eskiden kullanılan Osmanlıcası	Bulnnan karşılığı
Protophyt		Nebatatı iptidaiye	İlkin bitkiler
Protozoer		Hayvanatı iptidaiye	İlkin hayvanlar
Pericycle		Merkezi üstüvaneyi doğuran meristem	Ortadan büyütür kabuğu büyütür doku
		Dairei muhitiye	Çevreteker
		Müvellidi kışır	(Kabuk büyütür doku)
Prasite		Tufeyli, tufeyl	Asalak
Feuille pennée		Varakı rişi	Tarak damarlı yaprak
Embrion		Rüşeym	Çücük
Suberin		Fiilinin	Mantar özü
Tige		Sak	Sap, özdek
Chalaz		Şalaz = sürrei batına	İç göbek
Synergide		Hüceyratı muavine	Yardımcı hücreler
Symbiose		Hayatı müştereke	Dirimdaşlık, ortak yaşama

ASKERLİK ISTILAHLARI

ASKERLİK BÖLÜĞÜ SEVK VE İDARE İSTILAHLARI KARŞILIĞI OLARAK 725 KELİME TESBİT ETTİ.

Askerlik bölüğü şimdiye kadar sevk ve idare ıstılahlarının karşılıklarını aramış ve bunlara alttaki 725 kelimeyi teklif etmiştir.

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Acemi	Recrue	Torlak Toy
Açık arazi	Terrain découvert	Açık kır
Açık cenah	Aile découverte	Açık kanat
Açık deniz	Haute mer	Engin Açık deniz
Açık mevzi	Position dècouverte	Açık bulunak
Açık yan	Flanc découvert	Açık yan
Açılma	*Entfaltung*	Açılma
Ağırlık	Train	Ağırlık
Ağırlık arabası	Voiture de bagages	Ağırlık arabası
Ağırlık kumandanı	Commandant des trains	Ağırlık kumandanı
Ağır makineli tüfek	Mitraîlleuse	Ağır makineli tüfek
Ağır silâh	Arme lourde	Ağır pusat
Ağır topçu	Artille.ie lourde	Ağır topçu
Ağız alevi	Lueur	Ağız yalazı
Akın	Raid	Akın
Akıncı kolu	*Jagdkommando*	Akıncı kolu
Aksatmak	Paralyser	Aksatmak
Aktarma	Transbordement	Aktarma
Aktarma merkezi	Place de trasbordement	Aktarma yeri
Alaca boyama	*Buntstrich*	Alaca boyama

[*] İtalik dizilen kelimeler Almancadır.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Alârm işareti	Signal d'alarme	Davran işmarı
Alât ve edevat	Outils	Avadan
Alay	Régiment	Alay
Alev makinesi	Lance - flamme	Alav makinesi
Ambar	Magasin	Serpin
Amele kıt'ası	*Arbeitertruppe*	Irgat koşunu
Amir	Chef	Buyuran
Ana muhabere hattı	Axe de teransmission	Ana savlaşma kökü
Araba durağı	Point de stationnement des voitures	Araba durağı
Araba kolu	Colonne de voitures	Aaraba kolu
Araba hattı	Lingne de limite Limite	Ara sınırı
Aralık	İntervalle	Yan aralık
Arazi	Terrain	Kır
Arazi dalgaşı	Onde de terrain	Kır dalgası
Arazi kesimi	Coupure de terrain	Kır dilimi
Arazi keşfi	Réconnaissance du terrain	Kır araştırması
Arazi otomobili	Automobile à tous terrains	Kır otomobili
Arazi örtüsü	Couverture du terrain	Kır örtüsü
Araziye uymak	S'adapter au terrain	Kıra uymak
Arka arabası	Remorque	Art araba
Arka çantası	Havre-sac	Arka çantası
Arka teskeresi	Civére	Arka teskeresi
Artçı	Arrière-garde	Artçı
Aartçı artçısı	*Nachtrupp*	Artçı artçısı
Artçı büyük kısmı	Gros de l'arrière - garde	Artçı büyük bölümü
Artçı ucu	Pointe d'arrière - garde	Artçı ucu
Art hey'et	*Nachkommando*	Art dernek.
Asayiş	Paix Sécurité	Uz
Asayişsizlik	Le trouble	Tedirginlik
Asıl kol	Colonne principale	Ana kol
Asıl mevzi	Position principale	Öz tutunak
Asıl muharebe hattı	Ligne principale de combat	Baş, Öz, Direnek Baş vuruşak.
Asker	Soldat	Asker
Asker alma	Recrutement	Asker alma
Askerî istasyon	Station militaire	Asker demiryolu durağı
Askerî komisyon	Commission militaire	Demiryol asker komisyonu, Asker kurultusu

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Askerî mevki	Garnison	Garnizon
"	"	Asker urunu
Askerî nakliyat	Transports militaires	Asker taşıması
Askerî tavır	Attitude militaire	Asker duruşu
Askerî tren	Train militaire	Asker katarı
Askere alıma zabıtı	Officier de recrutement	Askere alma
Askerlik	Service militaire	Askerlik
Askerlik çağı	*Dienstjahresalter*	Askerlik çağı
Askerlik dairesi	*Aushebungsbezirk*	Asker alma yüresi
Askerlik hizmeti	Service militaire	Askerlik
Askerlik şubesi	Bureau de recrutement	Askerlik derme eli
Ateş	Feu	Ateş
Ateş açmak	Ovrir le feu	Ateş açmak
Ateş altına almak	Prendre sous le feu	Ateş altına almak
Ateş baskını	Tir de surprise	Ateş baskını
Ateş etmek	Faire feu	Ateş etmek
Ateş darbası	Rafale	Ateş sağanağı
Ateş hattı	Ligne de feu	Ateş çizisi
Ateş himayesi	Feu de protection Protection par le feu	Ateş koruması
Ateş hazırlığı	Préparation d'attaque par le feu	Ateş anıklığı
Ateş idresi	Conduite du feu	Ateşi kullanma
Ateş kuvveti	Puissance du feu	Ateş gücü
Ateşle yalamak	Raser par le feu	Ateşle yalamak
Ateşli silâh	Bouche à feu	Ateşli pusat
Ateş menzili	Portée	Ateş erimi
Ateş mevzii	Position de feu	Ateş bulunağı
Ateş muharebesi	Combat par le feu	Ateş vuruşkusu
Ateş plânı	Plan de feu	Ateş plânı
Ateş sahası	Zone de feu	Ateş yüresi
Ateş silindiri	Barrage roulant	Loğ ateşi
Ateşsiz silâhlar	Arme blanche	Ateşsiz pusatlar
Atış tanzimi	Réglage du tir	Amaç bulma atışı
Ateş teksifi	Concentration du feu	Ateş yığımı
Ateş tutmayan yer	Angle mort	Ateş tutmayan yer
Ateş yardımı	Soutien par le feu	Ateş destegi
Atış	Le tir?, feu	Atış

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulnnan karşılığı
Atış meydanı	Champ du tir	Atış alanı
Atış vazifesi	*Schiessaufgabe*	Atış yumuşu
Atlı keşif	Reconnaissance à cheval	Atlı araştırma
Atlı kıtaat	Troupes montées	Atlı koşumlar
Atlı muharebe	Combat à cheval	Atlı vuruşku
Avcı çukuru	Trau...	Avcı çukuru
Avcı hattı	Ligne de tirailleurs	Avcı zinciri
Avcı mangası	Equipe de voltigeurs	Avcı mangası
Ayak izi	Piste	Ayak izi
Bakaya	Retardataire	Artık
Balon	Ballon	Balon
Balon yükselme yeri	Point d'ascension	Balon
Baskı altında tutmak	Neutraliser	Baskı altında tutmak
Baş kaldırtmamak	"	"
Baskın	Surprise	Baskın
Baş çavuş	Sercent-Major	Baş çavuş
Baş çavş muavini	*Vizefeldwebel*	Baş çavuş yamağı
Baş hakem	Chef Arbitre	Baş ayırgan
Baş kumandan	Commandant en Chef	Baş kumandan Başbuğ
Baş kumandanlık	Le haut commandemant	Baş kumandanlık Başbuğulük
Baytar	Vètérinaire	Baytar
Binbaşı	Commandant	Binbaşı
Bindirilmiş kıt'a	Unité portée	Bindirilmiş koşum
Bindirme	Embarquement	Bindirme
Bindirme emniyeti	Sureté d'embarquement	Bindirme kollaması
Bindirme istasyonu	Station d'embarquement	Bindirme durağı
Bindirme kumandanı	Officier d'embarquement	Bindirme zabiti
Bindirme vasıtası	Moyens d'embarquement	Bindirme aracı
Bindirme ve indirme paleti	*Ein=u Ausladegürtel*	Bindirme ve indirme karın askısı
Bindirme yeri	Point d'embarquement	Bindirme yeri
Bindirme yolları	Voies d'embarquement	Bindirme yolları
Binme	Embarquement	Binme
Birinci ferik	Général de division	Doğan alp
Birinci hat	Première ligne	Birinci çizi
Birinci tertip erzak	*Erste staffel des Verp-*	Birinci bölüm yiyecek

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
ağırlığı	*flegungstrosses Varpfle gungstross*	ağırlığı
„	„	Yiyecek ağırlığı birioci bölümü
Birlik	Unité	Birlik
Birlik katarı	Train d'unitè	Birlik katarı
Birlikte çalışmak	Coopération	Birlikte çalışmak
Bisiklet	Bicyclette	Çift teker
Bisikletli	Cycliste	Tekerli
Boğazı açmak	Forcer une dèfilée	Geçidi zorlamak
Boğaz muharebesi	Combat autour des défilées	Geçit vuruşkusu
Boş sefer	Voyage à vide	Boş gidiş
Boy çukuru	Tranchée	Boy çukuru
Boy siperi	Tranchée	Boy korunağı
Bozgun	La défaite	Bozgun
Bölük	La compagnie	Bölük
Büyükçe haller	Grandes circonstances (état)	Büyükçe bulunumlar
Büyük kısım	Groş	Büyük bölüm
Büyük sargı yeri	Poste de secours central	Büyük sargı yeri
Büyük sevkı idare	La conduite des grandes unitées	Büyü▪ güdüm
Cadde kumandanı	Commandant de route	Yol kumandanı
Cadde manileri	Barricade	Yol engelleri
Cadde zırhlı otomobili	Auto-Mitrailleuse	Cebeli yol otomobili
Casus	Espion (Agent)	Çaşıt
Casusluk	Espionnage	Çaşıtlık
Cebri geçit hareketi	Passage forcée	Zorla geçiş
Cebri hücum	Attaque forcée	Zorlu atılma
Cebri keşif	Réconnaissance de vive force	Zorlu araştırma
Cebrî yürüyüş	Marche forcée	Zorlu yürüyüş
Celp (Asker)	Enrôlement	Çağırma
Cenan	Aile	Kanat omuz
Cenah taarruzu	*Flügelangriff*	Kana'da saldırış

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Cenah taşmek	Débordement	Kanat taşmak
Cenahvari	*Flügelweise*	Yanyana
Cengaver	Guerrier	Savaşkan (savaşcı) Döğüşken (döğüşcü)
Cepane	Munition	Cepane
Cepane aktarma yeri	Place de transbordement de munitions	Cepane aktarma yeri
Cepane arabası	Caisson a munitions	Cepane arabası
Cepane çap birliği	Lots de calibre	Çap birliği
Cepane deposu	Dépot de munitions	Ceppne serpini
Cephane ikmali	Ravitaillemen en munitions	Cepane bütünlemesi
Cephane imalâthanesi	L'atelier de munitions	Cepane kuralı
Cepane istihkakı	*Erste Mun'tionsausstattung*	Cehane payi
Cephane sarfiyatı	Consommation de munitions	Cepane yakımı
Cephane tevzini	Equilibrement des munisions	Cepane denkleştirmesi
Cepane treni	Train de munitions	Cepane katarı
Cephe	Front	Alın
Cephe büyültme	*Aufmarsch*	Alın büyültme
Cephe büyütmek	Mettre en ligne	Alın büyütmek
Cephe genişliği	Extension du front Etendue du front	Alın genişliği
Cephe gerisi	Arrière du front	Alın gerisi
Cephe kûçültmek	*Abbrechen*	Alın küçültmek
Cepheyi geri almek	Retirer le front en arriérre	Alını geri almak
Cesaret	Courage	Yüreklilik
Cetvel	Table, Tableau	Dizgi
Cetvel tahtası	Règle	Çizek
Ciheti askeriye	Autorité militaire	Ordu
Cür'et	Audace	Pek gözlü
Çabuk indirme	Débarquement rapide	Çabuk indirme
Çabuk telgraf	Le telegraphe multiple	Çabuk tel yazısı
Çap birliği	Unité de calibre	Çap birliği
Çapul	Pillage	Çapul
Çarh	Conversion	Çark
Çarha	Escarmouche	Çarha

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Çarh mihveri	Pivot de conversion	Çark Dönemeği
Carpışma	Collision Rencontre Choc	Çarpışma
Çatışma (tesadüf muharebesinde)	Rencontre	Karşılaşma
Çatışma (yürüyüşte)	Croisement	Çaiışma
Cemberleme ateşi	*Feuerglocke*	Çemberleme ateşi
Çete	Bande	Çete
Çevirme	Mouvement tournant	Çevirme
Çevirmek	Tourner	Çevirmek
Çift tertip erzak	Double garniture	Çift pay yiyecek
Çıkarma	Débarquement	Karaya çıkarma (indirme)
Çıkarma yeri	Place de débarquement	Çıkarma yeri
Çökertme	Irruption	Girme Çökertme
Dağ harbi	La guerre de montagnes	Dağ savaşı
Dağ kıt'aları	Troupe de montagne	Dağ koşunları
Dağ muharebesi	Combat en montagne	Dağ uğraşı
Dağ piyade havanı	Mortier de montagne	Dağ yaya havanı
Dağ topçusu	Artillerie de montagne	Dağ topçusu
Dahili memleket	L'interieur du pays	İç il
Daire (Harbiye dairesi)	Département	Çevrim, Dal, Kol
Dalğalı arazi	Terrain ondulè	Dalğalı kır
Darülharekât	Théâtre d'operation	Ilğar eli
Darülharp	Théâtre de guerre	Savaş eli
Dayalı	Appuyé	Dayalı
Defütart	*Abwehr*	Püskürtme
Değiştirme	Relève	Değiştirme
Değiştirme mevzii	Position de rechange	Değiştirme bulunağı
Demirbaş	Réserve	Demirbaş
Demirbaş erzak	Vivres de réserve	Demirbaş yiyecek.
Demir baş yem	Ration de fourrage de réserve	Demirbaş yem
Demiryolu	Chemin de fer	Demiryolu
Demiryol askerî hat komiseri	Commissaire militaire	Demiryol ordu komiseri
Demiryol düğüm noktası	Noeud de cehemins de fer	Demiryol düğümü
Demiryol hat kumandanı	Commandant de réseau	Demiryol kumandanı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Demiryol ikmal hatları	*Eisenbahn = Nachschublinien*	Demiryol bütünleme yolları
Demiryol işletme heyeti	*Eisenbahn = Betriebskommandos*	Demiryol işletme derneği
Demiryol nakliyatı	Transport par chemin de fer	Demiryol taşıması
Demiryol sahrıncı	*Eisenbahn=Kesselwagen*	Demiryol sarnıcı
Demiryol sahrınç merkezi	Centre de ravtaillement en carburant sur voie ferrée	Demiryol sahrınç özeği
Demiryol şebekesi	Réseau des chemins de fer	Demirol ağı
Demiryol yürüyüş kolu	*Eisenbahn-Marschkolonne*	Demiryol yürüyüş kolu
Denizaltı gemisi	Sous - Marin	Denizaltı gemist
Deniz harbi	Guerre navale	Deniz savaşı
Deniz nakliyat komiseri	*Seetransportoffizier*	Deniz taşıma komiseri
Deniz üssü	Base navale	Deniz dayanağı
Depo	Dépot	Serpin
Derinliğine bölünme	Echelonnement en profondeur	Derinliğine bölünme
Derinliğine kademelenme	Echelonnement en profondeur	Derinliğine bölünme
Derinliğine tertiplenme	*Tifengliederung*	"
Desteklemek	Appuyer	Desteklemek
Devriye	Ronde	Kol
Devriye gezmek	*Ronde machen*	Kol gezmek.
Devriye hizmeti	Service de ronde	Kol işi
Devşirme Bölüğü	Compagnie de récupération du matériel	Devşirme bölüğü
Dikenli tel	Fil de fer barbelé	Dikenli tel
Dik mermi yollu top	Canon à tir plongeant	Dik yollu top
Diz çukuru	*Sshützenloch für Knien-de Sehützen*	Diz çukuru
Dış karakol	*Aussere Wache*	Dış karakol
Dolanmak	Contourner	Dolanmak
Döğmek (top için)	Bombarder	Döğmek
Düşman	Ennemi	Düşman, yağı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Düşük gölge	L'ombre tombant	Düşük gölge
Eczacı	Pharmacien	Emci
Eksantrik ric'at	Retraite excentrique	Aykırı çekilme
Emir	Ordre	Buyuruk
Emir alıcısı	*Befehlsempfänger*	Buyuruk alıcısı
Emir atlısı	Estafette	Buyuruk atlısı
Emirber	Ordonnance	Ulak
Emir dağıtmak	Distribution des ordres	Buyuruk dağıtmak
Emir ulaştırmak	Transmission des ordres	Buyuruk ulaştırmak
Emir vermek	Ordonner, Donner un Ordre	Buyurmak
Emir yeri	Poste de commandement (P. C.)	Buyurak, buyuruk yeri
Emniyet	Sûretè	Kollama
Emniyet hizmeti	Service de sûretè	Kollama işi
Emniyet kıt'ası	Elèment de sûretè	Kollama koşunu
En ileri emniyet hattı	*Vorderste Sicherungslinie*	En ileri kollama zinciri
Erkân (tabur, alay, ilh)	Etat - Major	Dirmen
Erkân (rütbedeki)	Officiers généraux	Paşalar
Erzak ağırlığı	Train de vivres	Yiyecek ağırlığı
Esir	Prisonnier	Tutsak
Eşya	Bagage	Pırtı
Eşya ağırlığı	Bagage	Pırtı ağırlığı
Ferik	Général divisionnaire	Alp, Tuman
Fikri müdir	İdée directive	Güdücü düşünce
Filinta	Nousqueton	Filinta
Firari	Fuyard	Kaçak
Fırka	Division	Tuman
Fotoğraf keşfi	*Lichtbildaufnahme*	Foto araştırması
Galebe	Victoire	Yenme
Ganaim	Butin	Olça, vurgun
Garbı cenubî	Sud - Ouest	Lodos
Garbı şimali	Nord - Est	Karayel
Garnizon	Garnison	Garnizon
Garp	Ouest	Batı
Gaye	But	Ülkü
Gayrı askerî	Demilitarisé	Askersiz, askersizleştirilmiş
Gayrı muharip	Non-combattant	Savaşmayan

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Gaz	Gaz	Gaz
Gaza karşı korunma	Protection contre les gaz	Gaz korunması
Gaz alarmı	Alerte aux gaz	Gaz alarmı
Gaz atışı	Tir par obus à gaz	Gaz atışı
Gaz baskını	Tir de surprise à obus toxiques	Gaz baskını
Gaz bulutu	*Gazschwaden*	Gaz bulutu
Gaz cepanesi	Obus à gaz	Gaz cepanesi
Gaz fırlatması	Lancer des bombes à gaz	Gaz fırlatması
Gaz hazırlığı	Préparation à l'arete aux gaz	Gaz anıklığı
Gaz inzibatı	*Gazdisziplin*	Gaz tutumu
Gaz keşfi	*Gazerkundung*	Gaz araştırması
Gazlama	Gazer	Gazlama
Gaz maniası	*Gazsperre*	Gaz engeli
Gaz maskesi	Masque à gaz	Gaz başlığı
Gaz mermisi	Projectile à gaz	Gaz atığı
Gaz müdafaası	*Gazabwehr*	Gaza karşı koma
Gaz taarruzu	Attaque par les gaz	Gaz saldırımı
Gaç temizlemesi	*Entgazung*	Gaz temizlemesi
Gece atışı	Tir de nuit	Gece atışı
Gece taarruzu	Attaque de nuit	Gece saldırımı
Gece yürüyüşü	Marche de nuit	Gece yürüyüşü
	Point de départ	
Geçiş vasıtası	Moyens de passağe	Geçiş araeı
Geçit	Passage d'un cors d'eau	Geçit
Geçit malzemesi	Materiel de passage	Geçit yaralı
Geçit noktası	Point de passage	Geçit yeri
Geçit vesaiti	Moyens de passage	Geçit araçları
Geniş cephe	Front large	Geniş alın
Geniş cephe ile yürüyüş	*Marsch in breiter Front*	Geniş alın ile yürüyüş
Geri	Arriére	Geri
Ceri atılma	Recul	Geri atılma
"	"	Püskürtülme
Geri hizmet kıt'aları	*Truppen der Rückwertigen dienst*	Geri iş koşunları
Geri irtibatı	*Rückwertigeverbindung*	Geri ile bağlaşma
Geri mevzi	*Rückwertige Stellung*	Geri tutunak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Geri mıntaka	Zone de l'arriere	Geri yüre
Geri yürüyüş	Repli	Gerı yürüyüş
Gidiş, geliş düzeltme kıt'ası	Detachement orienteur	Gidiş geliş düzeltme koşunu
Girme	*Durchbruch*	Girme
Gizleme	Camouflage	Gizleme
Gizleme ağı	Filet de camouflage	Gizleme ağı
Gizleme başlığı	*Tarnkappe*	Gizleme başlığı
Gizleme entarisi	Manteau de camouflage	Gizleme entarisi
Gizleme gömleği	*Tarnhemd*	Gizleme gömleği
Gizleme inzibatı	Discipline de camouflage	Gizleme tutumu
Gizlenme	*Tarnung*	Gizlenme
Gizleme perdesi	*Tarn vorhang Marke*	Gizlenme perdesi
"	*Tarndecke*	Gizleme örtüsü
Gizleme vasıtaları	Moyens de camouflage	Gizleme araçları
Görerek atış	Tir direct	Görerek atış
Görmeyerek atış	Tir indirect	Görmeyerek atış
Gösteriş geçidi	*Schein übergang*	Gösteriş geçidi
Cösteriş muharebesi	Démonstration	Gösteriş vuruşkusu
Gözcü	Guetteur	Gözcü
Gözetlemek	Observer	Gözetlemek
Gözetleme mıntakası	Zon de surveillance	Gözetleme yüresi
Gözetleme tayyareciliği	Aviation d' observation	Gözetleme uçkuculuğu
Gözetleme yeri	Observatoire	Gözetleme yeri
Gözeltleyiyici	Observateur	Gözetleyici
Göz irtibatı	Liaison par lavue	Gözele bağlaşma
Guruplanmak	Groupement	Kümelenmek
Gurupvari mola	Halte en groupements de marche	Öbek öbey mola
Gümrük muhafaza kıt'ası	*Zool = Schutztruppe*	Gümrük kolcu koşunu
Günlük erzak	Vivres du jour	Günlük yiyeeck
Günlük rapor	Compt-rendu du jour	Günlük salık
Güvercinlik	Pigeonniere	Güvercinlik
Haber	Renseignement	Sav
Haber alma	Renseignement	Savalma
Haberci	Estafette Coureur	Ulak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Haber güvercini	Pigeon voyageur	Sav güvercini
Haber köpeği	Chien de guerre	Sav köpeği
Haber mermisi	*Meldegeschoss*	Sav atığı
Haber ulaştırma	Transmission	Sav ulaştırma
Hafif hastalar	Blésses légers	Yeynik sayrı, sayrıca
Hafif hasta tireni	Train pour blesses legers	Yeynik sayrı katarı
Hafif makineli tüfek	Fusil-mitrailleur	Yeynik makineli tüfek
Hakem	Arbitre	Ayırgan
Hakem hey'eti	Corps d'arbitres	Ayırgan derneği
Hakem hizmeti	Arbitrage	Ayırganlık
Hakem muavini	Sous-chef arbitre	Ayırgan yamağı
Hal (Hal tarzı)	Solution	Bulum
Hala çukuru	*Abort*	Ayak yolu çukuru
Ham yol	*Rohweg*	Ham yol
Harekât	Opération	Ilgar
Harekât emri	Ordre d' opération	Ilgar buyruğu
Harekâtı harbiye lâyihası	Plan d'opération	Ilgar kurgusu
Harekât mıntakası	Zone d'opération de l' armée	Ilgar yüresi
Harekât mıntakasının geri hududu	*Hintere Grenze des Operatisnsgebiets*	Ilgar yüresinin geri sınırları
Harekât üssü	Base d'opération	Ilgar temeli
Hareket cetveli	İtinéraire	Gidiş geliş dizgisi
"	"	İtinerer
Harp	Guerre	Savaş
Harp ceridesi	Journal de guerre	Savaş kütüğü
harp hastanesi	Ambulance	Savaş sayrağı
Harp hazırlığı ilânı	Drohende kriegsgefahr	Savaş anıklığı bildirimi
Harp ilânı	Déclaration de guerre	Savaş bildirimi olçar
Harp kademesi (Karargâhta)	*Gefechts stab*	İleri bölüm
Harp köprüsu	Pont de guerre	Savaş köprüsü
Harp oyunu	Jeu de guerre	Savaş oyunu
Harp tehlikesi	Danger de guerre	Savaş belirimi
Harp tireni	*Kriegszug*	Savaş katarı
Harp vaziyeti	Situation de guerre	Savaş bulunumu
Harp yürüyüşü	Marche de combat	Savaş yürüyüşü

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hasta	Malade	Sayrı
Hasta arabası	Voiture-ambulence	Sayrı arabası
Hastahane	Hôpitale	
"	"	Sayrı evi
Hastane gemisi	Hôpitale-vaisseau	Sayrak gemisi
Hastane treni	Train-ambulence	Sayrak demiryol katarı
Hat	Ligne	Çizi
Hattı dahili manevrası	Ligne interieure	Iç çizi ılgarı, İç yol ılgarı
Hattı harici manevrası	*Operation auf der âuseren Linie*	Dış çizi ılgarı, dış yol ılgarı
Hattülharekât	Ligne d'opération	Ilgar yolu
Hatvari	Echelonnement en profondeur	De inliğine düzenlenme
Hava	Air	Hava
Hava baskını	Attaque aérienne par surprise	Hava baskını
Hava birliği	Unité aérienne	Hava birliği
Hava dinleme hizmeti	Service d'ecoute aux avions	Hava dinleme işi
Hava faikiyeti	Suprématie aériènne	Hava üstünlüğü
Hava fotograf hizmeti	Service de photoaérienne	Hava foto işi
Hava gözcü zabiti	Officier de guet auxavions	Hava gözcü zabiti
Hava gözetleyicisi	*Luftspâher*	Hava gözetleyicisi
Hava gözetleme hizmeti	Service de guet auxs avions	Hava gözetleme işi
Hava hâkimiyeti	Maitrise de l'air	Hava efeliği
Hava harbı	Guerre aérienne	Hava savaşı
Hava koruması	Protection contre les avions	Havaya karşı korunma Hava korunması
Hava maniası	*Luftsperre*	Hava engeli
Hava müdafaası	Défense antiaérienne	Uçku savması
Hava muharebesi	Combat aérien	Hava vuruşkusu
Havan	Mortier	Havan
Hava taarruzu	Attaque aérienne	Hava saldırımı
Havaya karşı koroma	Défense antiaérienne	Havaya karşı koruma
Hayvan	Cheval	Hayvan
Hayvan kademesi	*Pferdestaffel*	At öbeği, at takımı (ılkı)
Hayvan hastanesi	Hôpital veterinaire	Hayvan sayrağı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hazar	Paix	Tınıklık, Ençlık
Hazırlık	Préparatif	Anıklık
Hazırlık kıt'ası	*Bereitschaftstruppe*	Anıklık koşunu
Hazırlık mevzii (topçu için)	Position d'attente	Anıklık bulunağı
Hazırlık vaziyeti (taarruz için)	Mise en place preparatoire d'attaque	Anıklanma
Hedef (harekât hedefi)	But	Ulaş
Hedef (atış hedefi)	Objectif (de tir)	Vurak
Hedef keşfi	Reconnaissance des objectif	Vurak Araştırması
Hedefülharekât	But d'operation	Ilgar ulaşı
Hey'eti erkân	Etat- Major	Dirmen
Hilali ahmer işareti	Croissant rouge	Kırmızı ay bildirimi
"	*Rotes Kreuzzeichen*	Korunma yeri (bulunağı)
Himaye mevzii	*Aufnahmestelluug*	İş
Hizmet	Service	İş Bölüğü
Hizmet bölüğü	*Dienstkompagnie*	İşlik
Hizmete mahsus	Secret	İş koşunu
Hizmet kıt'ası	Troupe de travailleurs Unité de travailleurs	
Hudut	Frontiere	Sınır
Hudut karakolu	Poste de frontière	Sınır karakolu
Hudut muhafazası	Protection de la frotière	Sınır koruması
Hunili arazi	Champ d'enonnoires	Hunili kır
Huruç (mahsur bir mahalden)	Sortie	Çıkış
Hususî talimat (Harekât emirlerine zeyil olarak verilen)	*Besondere Anordnungen*	Art buyuruk
Hususî talimat (İkmal birliklerine verilen	*Besondere Anordnungen (für nachschub formationen)*	Geri birliklere buyuruk
Hususî talimat (İleri karakol posta ve nöbetçilerine verilen)	Consignes paraticuliées	Küçük buyuruklar

T. DİL KURUMU KÜTÜ İSTANBUL

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Hututu muvasala	Lignes de communication	Ulaşma yolları
Hututu mütebaide	Lignes divergentes	Uzaklaşan yollar
Hututu mütekaribe	Lignes convergentes	Kavuşan yollar
Hücum	Assaut	
Hücum çıkış yeri	Base de départ	Saldırım yeri
Hücum kıt'ası	Troupe d' assaut	Saldırma koşunu
Hücum kolları	Colonne d' assaut	Saldırım kolları
Hücum mesafesi	Distance d' assaut	Saldırım varımı
Hücum mevzii	*Sturmstelleung*	Saldırım bulunağı
Hücumu defi	*Sturmabwehr*	Saldırımı püskürtme
Hücum defi topçusu	*Sturmabwehr artillerie*	Saldırım püskürtme topçusu
Hücumu olğunlaştırma ateşi	*Sturmreifschiessen*	Saldırımı olğunlaştırma ateşi
Hüviyet verekası	*Ausweis (Identität)*	Benlik bitiği
İaşe	Ravitaillement en vivres	Besi
İaşe ağırlığı	Train de ravitaillement en vivres	Besi ağırlığı
İaşe istasiyonu	Station de ravitaillement en vivres	Besi durağı
İaşe kuvvesi	Effectif des rationnaires	Beri varı
İaşe methari	Depot de vivres	Besi serpini
İaşe te'sisileri	Verpflegungseinrichtungen	Besi kurumları
İaşe zabiti	Officier d'approvisionnement	Besi zabiti
İç cenah	İnnerer Flügel	İç kanat
İç hizmetleri	Service interieur	İç işleri
İç karakol	İnnere Wache	İç karakol
İçtima	Rassemblement	Toplanma
İdharat	Niederlegung	Yığma
İfşa alâmetleri	Anzeichen	Belirtiler
Ihata (müstahkem mevkileri ihata)	İnvertissement	Sarma
İhtiyat (kıt'a)	Reserve	Yedek
İhtiyatlık (ihtiyatlık hizmeti)	Service dans la reserve	Yedek askerliği
İhtiyat rampa	Rampe de rechange	Yedek rampa
İhtiyat zabiti	Officier de reserve	Yedek zabit

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulenan karşılığı
İkamet	Cantonnement	Konma
İki cenahtan kuşatma	*Doppelte umfassung*	İki kanattan kuşatma
İkinci reis	Sous-chef	İkinci baş
İkinci tertip erzak ağırlığı	*Zveite staffel der verpflegudsgstrosses, verpflegungstross II.*	İkinci pay yiyecek ağırlığı
İkmal	Ravitaillement	Bütünleme
İkmal birlikleri	Unité de ravitaillement	Bütünleme birlikleri
İkmal hatları	Lignes de ravitaillement	Bütânleme yolları
İkmal işleri	Service de ravitaillement	Bütünleme işleri
İkmal katarları	Train de ravitaillement	Bütânleme katartarı
İkmal kolları	Colonne de ravitaillement	Bütünleme kolları
İkmal malzemesi	Matériel de ravitaillement	Bütünleme yaralı
İkmal menbaı	*Nachschubquelle*	Bütünleme kaynağı
İkmal nakliyatı	Transport de ravitaillement	Bütünleme taşıması
İkmal sevkiyatı	*Nachschubtbeförderung*	Bütünleme yollaması
İkmal şebekesi	Réseau de ravitaillement	Bütünleme ağı
İkmal teşkilâtı	Formations de ravitaillement	Bütünleme çatımı
İkmal toplama istasiyonu	*Sammelstation*	Bütünleme toplama durağı
İkmal treni	Traine de ravitaillement	Bütünleme demiryol katarı
İkmal üssü	Base de ravitaillement	Bütünleme temeli
İkmal ve iddiharat istasyonu	*Nachschubsammel station*	Bütünleme yığma durağı
İkmal yolu	Voie de ravitaillement	Bütünleme yolu
İksa	*Verkleidung*	Tutturma
İleri aksam	Éléments avancés	İleri bölümler
İleri arazi	Zone neutre	İleri kır
İleri hat	Première iigne	Ön yüre
İleri karakol	Avant-poste	İleri karakol
İleri karakol bölüğü	Compagnie des avant-poste	İleri karakol bölüğü
İleri karakol hizmeti	Avant-poste	Ileri karakol işi
İleri karakol mıntakası	Zone des avant-poste	İleri karakol yüresi
İleri kıtaat	Éléments avancés	İleri hoşunlar
İleri mevzi	Position avancée	İleai tutunak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
İleri muharebe merkezi	Centre de renseignement avancée	İleri savlaş yeri
İleri nakliyat	Transport amenant des troupes	İleri taşımalar
İleri piyade hattı	*Vordere infanterie linie*	Yaya önücü
İleri sürmek	Pousser en avant	İleri sürmek
İleri sürülmüş hasta toplanma merkezi	*Vorgeschobener krankensammelplatz*	İleri sürülmüş sayrı toplanma yeri
İleri sürülmüş mevzi	Position avancée	Ileri sürülmüş tutunak
İleri yürüyüş	Marche	İleri yürüyüş
İlerlemek	S'avancer	Ilerlemek
İlk çarpışma	Engagement	Ilk çarpışma
İmha	*Vernichtung*	Yok etme
İmha ateşi	*Vernichtungsfeuer*	Yok etme ateşi
İndirme	Débarqument	İndirme
İndirme yeri	Point de débarquement	İndirme yeri
İnkısam	Répartition	Bölünüm
İnme	*Aussteigen*	İnme
İnme istasiyonu	*Ausladebahnhof*	İnme durağı
İnşaat	Construction	Yapı
İnşaat kıt'aları	Troupe du service des construction	Yapı koşunları
İnşaat taburu	Bataillon du service des constructions	Yapı taburu
İnşaat malzemeleri	Materiel de construction	Yapı yaralı
İntizam	Ordre	Düzenlik
İntizar mevzii	Position d'attenete	Bekleme bulunağı
İnzibat	Discipline	Tutum
İnzibat kıt'ası	*Militar = polizeitruppe*	Tutum koşunu
İnisiyatif	İnitiative	Kendiliğinden iş görme
İrtibat (irtibat zabiti)	Liaison (Officier de liaison)	Bağlaşma
İrtibat (irtibat flân kıt'adan)	Liaison (latérale) jonction	Beraberlik, uyma
İrtibat hatları	Ligne de communication	Bağlaşma yolları
İrtibat hizmeti	Service de liaison	Bağlaşma işi
İrtibat vasıtası	Moyens de liaison	Bağlaşma aracı
İstasyon	Station	Durak

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
İstasyon kumandanı	Commandant de station	Durak kumandanı
İstihbarat	Renseignement	Sav alma
İstihbarat hizmeti	Service de renseignement	Sav alma işi
İstikamet	Direction	Yönüm
İstikamet dinleyicisi	L'ortophone. L'appaeil de repérage par le son	Yönüm dinleyicisi
İstikamet hattı	*Richtungslinie*	Yönüm
İstikamet kıt'ası	*Richtungstruppe*	Yönüm koşunu
İstikamet noktası	Point de directon	Yönelek
İstinat noktası (mukavemet merkezi)	Point d'appui	Dayanak
İstirahata geçmek	*Zur Ruhe übergehen*	Dinlenmeye geçmek
İskele	*Landungsstelle*	İskkle
İş	Service	İş
İş bölüğü	Compagine d'ouvriers	İş bölüğü
İşaret bezi	Penneau	Bildirme bezi
İz'aç ateşi	Störungsgeuer	Tedirkin ateşi
İzin	Congé	Koyuverme
Jandarma	Gendarme	Yasakçı
Kabili sevk balon	Dirigeable	Hava gemisi
Kademe	Échelon	Basamak
Kademelenmiş	Échélonné	Basamaklanmış
Kademeli	»	Basamaklı, Basamaklanmış
Kademevari	En échelon, En profondeur	Derinliğine
Kadro	Cadre	Çerçive
Kahramanlık	Heroisme	Yiğitlik
Kanunname	Loi	Yasabitiği
Karar	Résolution	Kestirim
Karargâh	Quartier	Otak
Kısım	Partie	Bölüm
Kat'î netice	Décision	Bitirim
Kaymakam	Lieutenant - colonel	Tekin
Kemiyet	Quantité	Sayı
Keşif	Réconnaissance	Araştırma
Keşşaf	Eclaireur	Araştırıcı
Keyfiyet	Qualité	Değer
Kütle	Masse	Küme
Kısmî seferberlik	Mobilisation partielle	Küçük ulçar

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kıt'a (kıt'ai askeriye)	Troupe	Koşun
Konak	Cantondement	Konak
Köy ordugâhı	Cantonnement bivouac	Köy konağı
Kumanda	Commandement	Kumanda
Kumandan	Commandant	Kumandan
Kuşatma	Enveloppement	Kuşatma
Kuvvet	Force	Güç
Levazım teçhizatı	Equipements	Kuşam
Liva	Brigade	Oymak
Madun	Officier subalterne	Altman
Mafevk	Officier superieur	Üstmen
Mağlûbiyet	Défaite	Yenilme
Mahfuz mahal	Abri	Suğınak
Mahreç	Sortie	Çıkak
Mahrem	Secret	Gizli
Makam	Autorité (Bureau)	Buyurak
Makinalı tüfek	Mitrailleuse	Makinalı tüfek
Maksat (harekât emrinin 3. maddesindeki)	Idée de manoeuvre	İstek
Maksat (muharebe maksadı)	*Zwek* (*Kampfzweck*)	gözdek
Malzeme	Matériel	Yaral
Malzemei harbiye	Matériel de guerre	Savaş yaralı
Manevra	Manoeuvre	Manevra
Manevra kabiliyeti	*Manövrierföhigkeit*	Manevra elverişi
Manevra serbestliği	*Manövrierfreiheit*	Manevra yaparlığı
Mâni	Obstacle	Engel
Maske	Masque	Başlık
Maske (arazi için)	Masque	Peçe
Mazgal	Embrasure	Mazgal
Mekkâri	Cheval de bât	Mekkâri
Memur	Employé	Buyurğul
Memur	Employé	Tapukçu
Menzil	Portée	Erim
Menzil	Etape	Göçek
Memba (bir derenin akıp geldiği taraf)	Source	Kaynak

Kullanılan karşılığı	Kransızca	Bulunan karşılığı
Merkez	Centre	Özek
Merkezi sıklet	Centre de gravite	Ağır basım
Mermi	Projectile	Atık
Mermi nevileri	*Geschossarten*	Atık çeşitleri
Mesafe (sıra mesafesi) veya birbirinin gerisindeki iki kıtanın birbirinden mesafesi.	Distance	Ön (art) aralık
) vyebairibirinin erisindeki iki kıt'anın biribirinden mesafesi		
Mesafe (tahmini mesafedeki mesafe), (buut)	Distance	Iraklık
Methal	Antrée	Girek
Methar	Dépot	Serpin
Mevani parkı	*Hindernissbahn*	Engellik
Mevzi (ateş mevzii, batarya mevzii)	Position	Bulunak
Mevzi(müdafaa mevzii)	»	Tutunak
Meydan	Place	Alan
Meydan muhrebesi	Bataille	Büyük uğraş
Millî emniyet hizmeti	*Spionage=Abwehrdienst*	Sav işi
Mıntaka	Coupure de terrain	Dilim
mıntakatülharekât	Zône d'opération	Yüresi
Miralay	Colonel	Alay beyi (Baştekin)
Mirliva	Général de brigade	Tekinalp
Motosiklet	Motocyclette	Makineli teker
Muharebe	Transmission	Savlaşma
Muharebe	Combat	Uğraş
Muharebe kademesi	Echelon de combat	Uğraş bölümü
Muharip	Combattant	Savaşan
Muhasara	Siège	Sarma
Muhit	Contour	Çevre, Dolan
Muhtelit müfreze	Détachement mixte	Katışık ayırım
Mukabil darba	Contre-coup	Karşı vuruş

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Mukabil taarruz	Contre-attaque	Karşı saldırım
Mukavemet	Résistance	Dayanma
Mukavemet merkezi (İstinat noktası)	Point d'appui	Dayanak
Mukavemet mıntaası	Zone de résistance	Dayanma yüresi
Mukavemet yuvası	Nid de résistance	Dayanma yuvası
Muntazam hücum	Attaque réguliére	Düzenli saldırım
Muvaffakiyet	Succés	Başarım
Müdafaa	La défenec	Direnme
Müdafaa mevzii	Position de défense Ligne de défense	Tutunak
Müdafaa mıntakası	Secteur de défense	Direnme yüresi
Müdür	Directeur	Laba
Müfreze	Détachement	Ayrım
Müfreze kumandanı	Commandant de détachement	Ayrım Kumandanı
Mülâzım	Lieutenant	
Münferit emir	Ordre particulier	Tek buyuruk
Müphem vaziyet	*Unklares Verhültniss*	Belirsiz bulunuş
Müsaleha	Paix	Barış
Müsellâh sşkiya	Le brigand	Posatlı uğru
Müşterek emir	Ordre Géneral	Toplu buyruk
Müşür	Maréchal	Başalp Maraşal
Mütebait	Excentrique	Aykırı
Mütekarip	Concentrique	Kavuşan
Nakliyat	Transport	Taşıma
Nizam	Formation	Biçim
Nizam (nizam ve intizam)	Ordre	Düzen
Nizamname	Réglement	Türe bitiği
Nefse itimat	*Selbstvertrauen*	Kendine güvenme
Ordugâh	Bivouac	Ordu kon
Ordu grupu	Détachement d'armée	Ordu ayrımı
Ordular grupu	Groupe	Ordular kümesi
Ön hey'et	Détachement précurseur	Ön dernek
Palet	Palet	Karın askısı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılıeı
Piyade	İnfanterie (Fantassin)	Yaya
Rampa	Rampe	Rampa
Ric'at	Retraite	Çekilme (kendiliğinden) gerileme (zorla)
Rapor	Compte - rendu	Salık rapor
Sabit balon	Ballon fixé	Bağlı balon
Saf	Rang	Yasal
Saha	Champ	Alan
Savaş kümesi	Groupe de Combat	(Muhabere) kümesi
Sefer	Campagne	Ulcar
Seferber etmek	Mobilisér	Ulçarmak
Seferber olma	Mobilisation	Savaş derlenmesi
Seferber olmak	Mobilisé	Ulçarılmak
Sevk, sevkiyat	Expedition	Yollama
Sevkulceyş	Strategie	Sülegün
Sevkulceyşçi	Stratége	Sülemen
Sevk ve idare	Commandement (Con - duite)	Güdüm
Sevk ve idare et-mek	Commander (conduire)	Gütmek
Seyahat	Voyage	Gezgi
Silâh	Arme	Pusat
Silâh altı	Sous les armes	Bayrak altı, Pusat altı
Silâh başına	Alerte	Pusat başı
Sığınak	*Unterschlupf*	Sığınak
Sıhhıye	Service de santé	Sağlık işi
Sınıf	Arme	Satiç
Siper	Tranché	Korunak
Sulh	Paix	Uz
Sütre	Couvert	Örtü
Şark	Orient (Est)	Doğu
Şarkı cenubi	Sud-Est	Keşişleme
Şarkı Şimalı	Nord - Est	Poyraz
Şecaat	Audace	Yılmazlık
Şimal	Nord	Yıldız
Şüpheli vaziyet	*Unklares verhâltniss*	Bulunuş
Taarruz	L'offensive	Saldırım
Taarruz	Attaque	Saldırım

Kullanılan karşılığı	Frausızca	Bulunan karşılığı
Tabya	Fort	Burğaz
Taciz ateşi	Tir de harcelement	Tedirgin ateşi
Tahrip ateşi	Tir de destruction	
Takviyeli alay	Régiment renforcé	güçlenmiş alay
Talim	İnstruction	Öğretim
Talimü terbiye	İnstruction	Yetişim
Talimü tnrbiye etmek	İnstruction	Yetiştirmek.
Tamirhane	Atelier	Onartma yeri
Tamirhane arabası	Voîture atelier	Onartma arabası
Tank defi topu	Canon-antichar	Tank savma topu
Taraf (mavi taraf, kırmızı taraf)	Partie	Yaka
Tasavvur	*Gendanke* (*operations gedanke*) *İdée* (*operations idée*)	Tasarlama
Tayyare	Avion Aéroplane	Uçku
Tayyare defi topu	Canon-anti aérienne	Uçku savma topu
Teçhizat	Équipement	Donanım
Teçhizat (levazım - teçhizatı)	»	Kuşam
Teçhizatı harbiye	Armement	Savaş donanımı
Tedbir	Mesure	Önleme
Temas (muharebe)	Contact (pris de)	
Temas (dirsek)	Contact	Tokuşma
Terhis (askerlikten)	Libérer	Salıverme
Tertibat	Dispositif	Düzen
Tertip etmek	Disposer	Düzenlemek
Te'sisat	İnstallation Etablissement	Kuı um
Tesis etmek	İnstaller, etablir	Kurmak
Tespit etmek	Fixer	Çakmak
Teşkilât	Organisation	Çatım
Teşkil etmek	Organiser	Çatmak
Tevcih	Diriger, Direction	Yöneltme
Tevcih etmek	Diriger	Yöneltmek
Teveccüh	Direction	Yönelme
Teveccüh etmek	Se diriger	Yönelmek
Tevkif tabyası	Fort d'arret	Tıkaç burgazı
Umumî seferberlik	Mobilisation général	Büyük ulçar

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Ümera (Enb., Kay., Mra.)	Officiers supérieurs	Erbeyler
Üssü bahri	Base navale	Deniz dayanağı
Üssülhareke	Base d'opération	... dayanağı
Vazife, (Ev, arazi vazifesi)	Devoir	Yumuş
Vazife (Bir kıt'adan istenen iş)	Mission	Yapacak
Vaziyet	Situation	Bulunuş
Vaziyetin münakaşası	Critique de la situation	Bulunuşun tartılması
Vasıta	Moyen	Araç
Veçhe	Directif	Süngüş
Yakın muharebe	*Nahkampf*	Yönüm
Yarma	Rupture Percée	Yarma
Yeniden gruplanmak	Regroupement	Yeniden kümelenmek
Yığınak	Concentration	Yığınak
Yürüyüş grubu	Groupement de marche	Yürüyüş kümesi
Yürüyüş vezin ve kararı	L'allure	Yürüyüş uranı
Yürüyüşe geçme yeri	Pointe inistob	Yürüyüşe geçme yeri
Zabit	Officier	Zabit
Zabitan (Mlz. ve Yzb. rütbesindekiler)	Officiers subalternes	Erbaşlar
Zırh	Cuirasse	Zırg — zırh

ASKER BÖLÜĞÜ LEVAZIM ISTILAHLAINDAN DA (120) KARŞILIK HAZIRLANMIŞTIR.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Aile esaret maaşı	Solde de famille des prisonniers de guerre	Bark tutsaklık aylığı
Aktarma merkezi	Centre de transbordement	Aktarma özegi
Ambar	Magasin	Serpim
Ambar memuru	Gestionnaire	
Ambar memuru	Gestionnaire	
Arka çantası	Havresac	Arka çantası
Aş kabı	Gamelle individuelle	Aş kabı
Avcı borusu	Clairon	Avcu borusu
Avcı yeleği	Gilet	Avcı yeleği
Ayak bezi	Der fusslappen	Ayak bezi
Bakraç	Gamelle cellective	Bakraç
Bedel defteri		Azık parası
Bel kayışı	Ceinturon	Bel kayışı
Bindirme iskelesi	Quai d'embarquemet	Bindirme iskelesi
Bindirme istasyonu	Gare d'embarquement	Bindirme durağı
Çayır malzemesi		Çayır yaralı
Çizme	Bottes	Çizme
Dahili lâmba	Lampe intérieure	İç lâmba
Demirbaş	Matériels appartenant à l'Etat	Demirbaş
	Ration de réserve	
Demirbaş erzak	Vivres de réserve, Ration de réserve	Demirbaş azık
Deppoy	Dépôt	Debboy
Dikim evi	Atelier de confeciton	Dikim evi
Dolak	Bande molétière	Dolak
Efrat teçhizatı	Equippements militairs	Asker kuşamı
Ekmek torbası	Musette	Ekmek torbası
Erzak ambarı	Magazin à vivres et à fourrages	Yiyecek serpini
Erzak	Vivres	Yiyecek

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
1. tertip erzak ağırlığı	Train régimentaire	1. pay yiyecek ağırlığı
2. tertip erzak ağırlığı	1. échélon 2. échélon	2. pay yiyecek ağırlığı
Erzak ağırlığı	Train régimentaire	Yiyecek ağırlığı
Esaret maaşı	Solde de prisonnier de guerre.	Tutsaklık aylığı
Eşya ağırlığı	Bagages	Pırtı ağırlığı
Fıçılı su arabası	Voiture à l'eau	Fıçılı su arabası
Fifre	Fifre	Fifre
Filinta kayışı	Brételle de carabine	Filinta kayışı
Galebei masraf	Dépens en plus	Pay taşımı
Ganaim	Butin	Vurgun
Gayri mamul	Matiéres premiéres ou non confectionnées	İşlenmemiş
Gemici feneri	Lanterne	Gemici feneri
Giyim nal	Garnitures de fer à cheval	Giyim nal
Haricî lâmba	Lampe extérieure	Dış lâmba
İaşe	Subsistance	Besi
İaşe ilmühaberi	Feuille de cassation de payement	Besim bilintisi
İaşe metharı	Station magasin	Yiyecek yığmacı
İaşe zabiti	Officier d'approvisonnement	Besi zabiti
İdare hey'eti	Conseil d'administration	Bakım derneği
İndirme iskelesi	Quai de débarquement	İndirme iskelesi
İndirme istasiyonu	Gare de débarquement	İndirme durağı
İrsaliye kaimesi	Feuille d'expédition	Yollama bilintisi
İrsaliye kaimesi	Feuille d'expédition	Gönderiş bildirimi
İstihkak	Allocation	Artam
İstizan varakası	Feuille de proposition	Danışma bitiği
İstizan müzekkeresi	*Der Antrag*	Danışma bitiği
Kaput	Capote	Kaput
Karavana	Gamelle d'escouade	Karavana
Kasa defteri	Livre de caisse	Kasa bitiği
Kayar		Kayar
Kazan mevcudu	Subsistants	Yiyici sayısı
Kebir kazan	Chaudiere	Büyük kazan
Kıt'a teçhizatı	Matérielle de troupe	Koşun donanımı
Kilâr defteri	Registre de subsistances	Kiler bitiği

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Kilim		Kilim
Komanya	Vivre de transport	Yol azığı
Komanya defteri		Yol azığı bitiği
Konaktan iaşe	Nourriture chez les habitants	Konaktan besim
Köhne	Matériel hors de service	Yıpranmış
Kundura	Brodequins	Kundura
Kürklü yağmurluk	*Der Pelzmantel*	Kürk
Künye defteri	Livret marticul	Ad, san kütüğü
Maaş ilmühaberi	Certificat de cessation de payement	Aylık bildirgisi
Mahmuz	Eperons	Mahmuz
Mahmuz kayışı	Courroies d'éperons	Mahmuz kayışı
Mahrutî çadır	Tente conique à muraille	Sivri çadır
Mamul	Confectionnée	Yapılmış
Matara	Gourde	Matara
Mekkâri örtüsü	Bâche de bats	Mekkâre örtüsü
Melbusat	Habillement	Giyim
Mevaşi		Etlik sürü
Mezbaha müfrezesi	Troupeau de bétail	Kasap ayrımı
Minder gılafı	Couverte de matelas	Minder kılıfı
Muayene raporu	*Der Prüfungsbericht*	Yoklama salığı
Mubadelei gıdaiye	Substitution alimentaire	Yiyecek değiştirimi
Mukaseme fiatı	Prix moyen	Denkleştirme tutarı
Mutfak çadırı	*Das Küchenzelt*	Pişirme çadırı
Muvazene cetveli		Denkleştirme çizgilisi
Muayene heyeti	*Die Prufungsschein*	Yoklama derneği
Nakil vasıtaları	Moyen de transport	Taşıma
Nakliyat icmali	Décompte de liquidation des transport généraux	Taşıma derlentisi
Nevresim		Battaniye veya yorgan kılıfı
Portatif çadır	Tente individuelle	Portatif çadır
Sagir kazan	Petite Chaudiére	Küçük kazan
Saraç takımı	Casisse garnie pour maitre sellier	Kaltakçı düzeni
Sevk mazbatası		Yollama tutkusu
Sipariş		Aylık bark payı
Sipariş senedi meşrutu	Demande de délégation de solde	Aylık payı desteği

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Su fıçısı	Tonneau a eau	Su fıçısı
Tahavvülât cetveli	Carnet répértoir	Değişiklik çizgilisi
Terkini kayt	Radiation de côntrole	Kütükten silme
Tevhit cetveli		Birleştirme çizgilisi
Tesellüm memuru		Üstüne alan...
Tevhit kaydı		Birleştirme bitiği
Tevzî memuru	Chef de chantier de gestion	Üleştirici?
Tevzi merkezi	Centre de distribution	Üleştirme yeri
Tüfek kayışı	Bretelle de fusil	Tüfek kayışı
Torba fazlası	*Die Futterreste*	Torba artığı
Yevmiye usulü ile iaşe	*Die Verflegung in Geld*	Gündelikle besim
Yoklama	Situation administrative	Yoklama
Yoklama kaydı	*Das Staerke Nachwei. sungsbuch*	Yoklama bitiği

YOL VE NAKİL ISTILAHLARI

YOL ISTILAHI OLARAK (595) KELİME TEKLİF OLUNMUŞTUR

Yollar ve nakil vasıtaları bölüğünün şimdiye kadar hazırladığı ıstılahlar (yol) için (367) ve yol usulü umumiyesi için de (228) ve hepsi birden (595) tir.

Yalnız bunlar alfabetik değildir. Istılah kadroları böylece hazırlanmış bulunduğu için biz de aynen neşredeceğiz.

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Arz	La terre	Toprak
Kara	La terre	Kara
Deniz	La mer	Deniz
Arazi	Les terrains	Yer
Düz arazi	Le terrain plat	Dölek - yer
Ova	La plaine	Ova
Yayla	Le plateau	Yayla
Arızalı arazi	Le terrain accidenté	Engebe
Tepe	La monticule	Tepe
Dağ	La montagne	Dağ
Dağ eteği	Le pied de montagne	Dağ - eteği
Yamaç, versan	Le versant ou le flanc	Yamaç
Dağ tepesi	Le sommet	Doruk
Hattı taksimi miyah	La ligne de faite	Belen
Boyun	Le col	Boyun
Hattı içtimaı miyah	Le thalweg	Sukatışak - çiziği, akış-çiziği
Vadi	La vallée	Dere içi, yazı, öz

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Boğaz	La gorge	Boğaz
Havza	Le bassin	Toplak?
Cari sular	Les eaux courantes	Akarsular
Çay	La rivière	Çay
Irmak	Le fleuve	Irmak
Dere	Le ruisseau	Dere
Memba ciheti	L'amont	Kaynak - yönü
Mansap ciheti	L'avale	Kavşak - yönü
Pınar	La source	Kaynak - pınar
Durgun sular	Les eau stagnantes	Durgun - sular
Göl	Le lac	Göl
Bataklık	Le marecage	Bataklık
Şasi	Le chassie	Çerçeve
Sandık	La caisse	Sandık
Dingil	L'essieu	Dingil
Mil	La fusée	Dingil - ucu
Tekerlek	Le rou	Tekerlek - teker
Parmaklık	Le rai	Parmaklık
Poyra	Le moyeu	Poyra
Taban	La jante	Kasnak
Çember	Le bandage	Şına
Ok	Le timon	Ok
Koşum	Le harnais	Koşum
Binek	La monture	Binek
Gözlük	L'Oeillère	Gözlük
Dizgin	Le guide	Dizgin
Kolan	Le sous ventrière	Kolan
Eyer	Le trossequin	Eyer
Kuskun	Le croupière	Kuskun
Mafsallı dingil	Essieux a articulation	Oynaklı - dingil
Mafsal çubuğu	La barre d'articulation	Oynak - çubuğu
Müveccih dingil	L'essieux directeur	Kılağuz-dingil
Muharrik dingil	L'essieux moteur	Yürütgen-dingil
Bilâlı mil	La fusée à bille	Tomurlu-uç
Dolu lâstik çember	Le bandage plein en caoutchuc	Som-kavçık-şına

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Havalı lâstik çember	Le bandage pneumatique	(Havalı) - kavçık-şına
Havalı kısım	Le chambre d'aire	İç - kavçık
Kılıf	L'enveloppe	Dış kavçık
Yay	Le ressort	Yay
Yay mesnedi	Le patin de ressort	Yay-çarığı, yay tabanı
Yay levhaları	Les lames de ressort	Yay-yaprakları
Yayın ana levhası	La maitresse-feuille	Ana-yaprak
Yayın tesbit çemberi	Le bride de fixation du ressort	Yay - bileziği
Yay askıları	Le menot de jumelle	Yay - küpeleri
Yay kelepçeleri	Les jumelles du ressort	Yay - kelepçeleri
Askı levhaları	Les flasques des jumelle	Askı - kübeleri
Çift yay	Ressort à pincette	Maşalı - yay
Amortisör	Amortisseur	Sarsma-keser
Direksiyon	La direction	Yönlerge, yönler
Direksiyon çubuğa	La barre de direction	Yönlerge - çubuğu
Direksiyon volanı	Le volant direction	Çevirge
Direksiyon sütunu	La colonne de direction	Yönlerge - dikmesi
Motöre bağlama tertibatı (Kayışlı, mahrutlu, kıt'ai daireli, diskli, patenli)	Les embrayages (Par courroie, par cônes, par segment, par disque, par patin)	Kavram - düzeni
Differansiyel (Mahrutî, üstüvanî)	La differencielle (Conique, cylindrique)	Bak: B. II.
Differansiyel kutusu	La carter	(di.) - kutusu
Tebdili sür'at takımı	Appareille de changement de vitesse	Hız değiştirme takımı
Baskı (Takozlu, şeritli, yumuşak çeneli, sert çeneli)	Le frein (A sabot, à enroulement, à machoires souples, à machoires rigides)	Baskı
Harita almak	L'étude	Racalamak
İstikşaf postası	Le brigade d'étude	Racalama - mangası
Mesafe	La distance	Aralık, ıraklık
Ufkî mesafe	La distance horizontale	düzaralık, düz-ıraklık
Şakulî mesafe	La distance veritcale	Dik - aralık, dik - ıraklık

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Ufkî mürtesem	La projection horizontale	Düz-iz? Bak: B II
Şakulî mürtesem	La projection verticale	Dik- „ „ „
İrtifa	La hauteur	Yükseklik
Rakım	L'altitude	Yükselim
Meyil	La pente	Akıntı, iniş
Şev	Le talus	Kaş
Tesviye ameliyatı	Le nivellement	Yasım
Şenaj	Le chainage	Ölçme, şeritleme
Messah	Le chaineur	Ölçmen
Piketaj	Le piquetage	Kazıklama
Pikör	Le piqueur	Kazıkçı, ölçmen
Operatör	L'opérateur	Yardımcı - teknikeri
Münhani	La courbe	Kıvrım, büküntü? Bak: B II
Reis	Le sommet	Dirsek? büklüç? „
Nokta	Le point	Benek
Makta	La coupe	Kesim
Tulânî makta	La coupe longitudinale	Boy - kesimi
Arzanî makta	La coupe transversale	En-kesimi
Harita	La carte	Raca
Plân	Le plan	Düzlek, plân
Plân kote (Riy. B I)	Le plan côté	Yükselimli - düzlek, yükselimli-plân (Bak: B II)
Müstekim	La droite	Doğru (Bak: B II)
Tesviye münhanisi	La courbe de niveaux	Yasım - büküsü (Bak: B II)
Fasla	L'abscisse	? yatım (Bak: B II)
Tertip	L'ordonnée	? kalkım („ „)
Fasla, tertip usulü	Methode de coordonnées	Yatım - kalkım çığrı Bak: B II
İnşia usulü	Methode de rayonnement	Bak: B II
Cetvel	La règle	Cetvel ?
Hesap cetveli	La règle à calcule	Sanak sürgüsü
Tabl	La table	Sanaklık (sanak tablası)
Yarma	La tranchée	Yarma
Hafir	Le deblai	Kazmak
İmlâ	Le remblai	Dolma
Sathı firaş	La plate-forme	Yolyüzü

Kullanılan karsılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Tarafeyn sathı maili	L'accotement	yanaklanları, yan - aklanları
Muhaddeplik	Le bombement	Tümseklik (Bak: B II)
Hendek	La fossée .	Hendek, ark
Teybis hendeği	La fossée de drainage	Kurutma - arkı
Muhafaza hendeği	La fossée de ceinture	Koruma - arkı, kuşaklama arkı
Emniyet bangeti	La banquette de sureté	Korumalık
İmlâ şevi	Le talus de remblais	Dolma - kaşı
Hafir şevi	Le talus de tranchée	Yarma - kaşı
Toprak hacminin tayini	La cubature des terrasses	Toprak - ölçümü
İstimlâk fiatı	Le prix d'expro priation	İkeleme - değeri
Tahriki türap	Le mouvement de terre	Toprak - denklemi
Hafir fiatı	Le prix de terrasement	Kazmak - değeri
Nakıl fiatı	Le prix de transport	Taşıma - „
Amele yevmiyesi	Le salaire	Göndelik
Tahmil	Le chargement	Yükleme
Tahliye	Le déchargement	Boşaltma
Yokuş	La rempe	Yokuş
İniş	La pente	İniş
Nezaret	La surveillance	Gözetme
Mütecanis makta	Le profil homogene	Teksoylu-kesim
Muhtelif makta	Le profil mixte	Karışık-kesim
Geçit noktası	Le point de passage	Geçit - yeri
Kısmî geçit	Le point de passagepartiel	Yarım - geçit
Tam geçit	Le point de passage	Bütün - geçit, tüm - geçit
An	Le moment	Tartım
Hattı tevzi	La ligne de repartition	Üleştirme - çizgi
Arıiyet mahalli	Le lieux d'emprunt	Öndüçlük
Depo mahalli	Le lieux de depot	Yığnak
Sıklet	Le poids	Ağırlık
Hamule	La charge	Yük
Nafi hamule	La charge utile	Yarar - yük
Safi sıklet	Le poids utile	Arı - ağırlık
Gayri safi sıklet	Le poids brute	Kaba - ağırlık
Mukayese tulü	La longueur virtuelle	Oranlık
Cer kuvveti	La force de traction	Çekme - gücü
Bir hayvanın kuvvei cehdiyesi	L'effort d'un aminal	Diri - gücü

Kullanılan karşılığı	Fransızce	Bulunan karşılığı
Nakliye vasati mesafesi	La distance moyenne de transport	Taşıma-orta - ıraklığı
Tahlili fiat	L'analyse de prix	Değer - çözümü
Kabarma	Le foissonnement	Kabarma
Keşif	Le devis	Oranlama
Şartname	Le cahier des charges	Bağlam - bitiği
İptidaî keşif	L'avant metre	İlk oranlama
Tahlili fiat cetveli	Le bordreau des prix	Değer - sergisi
Şose	La chaussée	Yol, şose
İksa tabakası	Le revêtement	Kaplama
Kırma taş şose	La chaussées d'empierrement	Kırma - taşlı - yol
		" " - şose
Kaldırım şose	La chaussées pavées	Kâldırımlı - yol (şose)
Kaldırım taşı	Le pavé	Kaldırım - taşı
Taşların diziliş tarzı	L'appareil	dizim
Tahta kaldırım	Le pavage en bois	Ağaç - kaldırım
Mozayik kaldırım	Le Pavage mosaique	Mozaik - kaldırım
Beton şose	La chaussées en béton	Beton - yol, beton - şose
Asfalt kaldırım	Le pavage en carreaux d'asphalte	Aafalt - kaldırım
Aafalt	L,asphalte	Asfalt
Bitüm	La bitum	Bitüm
Karbonlu müvellidülmalı liyanlar	Les liants hidrokarbonés	Birleştirgenler Bak: BV
Taktir	La distillation	İmbikleme "
Kısmî taktir	La distillasion fractionnée	Parçalı - inbikleme "
Tecrübe	L'essais	Deneme, sınama
Müştakkat	Les dérivées	Üretmeler
Kesafet	La densité	Sıklık
Zahirî kesafet	La densité apparente	Görünür - sıklık
Lüzuciyet	Le viscosite	Yapışkanlık.
Kıvam	La consistance	Tav
Nüfuziyet	La pénétration	Geçerlik
Tahammuz kabiliyeti	L'oxydabilité	Paslanabilme
İncirar	La ductilité	Uzanabilme
Bir cismin buhar veya gaza tahvili tetayyür)	La volatilisation	Gazlaşma

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yumuşama ve erime noktaları	Le poin de fusion et poin de rammolissement	Erime ve yumuşama sınırı
Alev alma noktası	Le point de flamme	Alavlanma - sınırı
Yanma noktası	Le poin de combustion	Yanma sınırı
Hallolma kabiliyeti	Le solubilité	Eriye bilme
Serbest karbon	Le karbon libre	Kömür
Sabit karbon	Le carbon fixe	Kalgın - kömür
Naftalin	La naphtaline	Naftalin
Liyan	Le liant	Birleştirgen
Mai liyanlar	Le liant hydraulique	Sudonaç Bak: BV
Maiyeti karbonlu liyanlar	Le liant hydraucarbonées	? „ „
Bir cismin zerratının inceliğine ait teşekkül	La composition granulometrique	? „ „
Kompakt	La compacte	Pek, som „
Tağyiri şekil	La déformation	Biçim - değiştirme
Harurî	Thermique	? ıssı Bak: BV
Tazyik	La pression	Basım
Elâstikiyet	L'elasticité	Süngenlik
Kakma	La poinçonnage	Kakma
Müsademe	La choc	Çarpma
Aşınma	L'usure	Aşınma
Sathî katranlama	Le goudronnag superficiel	Kara sakızlama, yüzkatranlama
Tarzı icra	La mode d'execution	Yapım - çığrı
İhzar	La préparation	Tayarlama, anıtma
Malzeme	Les matieres	Nitik
İmtizaç maddesi	Le matiere d'agregation	Birleştirme - nesneleri
Cihaz	L'appareil	Takım
Yaya kaldırımı	Trottoir	Yaya-kaldırımı
Nüfuz usulü	Methode de penetration	Sızma-çığır
Karıştırma usulu	Methode de melange	Karma-çığır
Faslı müşterek	Le joint	Aralık
Oluk	Le canivau	Oluk
Bakım (mütemadi tamir)	L'entretien	Bakım
Personel	Le personelle	Kişi, emekçiler
Teşkilât	L'organisation	Kurum

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Mühendis	L'ingenieur	İnceer (ince - er)
Başçavuş	Conducteur	Başçavuş
Çavuş	Commis	Çavuş
Tamirat amelesi	Le cantonnier	Bakım - işçisi
Süpürge	Le balais	Süpürge
Yolların tozlarımı-süpürmek	L'epoudrement	Süpürme
Yolların çamurlarını kaldırmak	L'ebouage	Çamur - küreme
Sürgü	Le rabot	Sürgü
İz çizgisi	Le frayé	Teker - izi
Çukur	Le flache	Çukur
Yaprakların kaldırılması	Ramassage des feuilles mortes	Yaprak - kaldırma
Karların kaldırılması	Déblaiement des -	Karküreme
Kar sapanı	Charrus à neige	Karsapanı
Kumlama	Le sablage	Kumlama
Sulama	L'arrosage	Sulama
Tokmaklama	Pilonnage	Tokmaklama
Yama	L'emploi	Yama
Yama usulü	Methodes d'emploi	Yamalı - çığır
Kısmî bakım usulü	Methodes de l'emploi partiels	Parçalı - çığır
Beton yama	L'emplois - beton	Beton - yama
Loglama suretile umumî bakım usulü	Methodes de rechargement générales - cylindrés	Tüm - onarım - çığır, tüm onarma - çığır
İhzarat	L'approvisonnement	Gereklikler, anıtmalar
Bakım marsrafı	Depense d'entretien	Bakım-parası
Aşınma	L'usure	Aşınma
İstihlâk	La consomation	Tüketme, bitirme
Münakalât	La circulation	(Gidiş-geliş), işleklik
Münakalâtın kesafeti	L'intensité de circulation	Gidiş-geliş çokluğu
Münakalâtın sıklığı	La fréquentation	Gidiş-geliş sıklığı
Münaklâtın sıklığı-vahidi	Unité de fréquentation	Gidiş-geliş sıklık ölçüsü
Münakalâtın tadadı	Recensement de la circulation	(Işleklik) sayımı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yolun tetümmatından (teferruatı) olan kısımlar	Les parties accesoire des routes	Yol-tümlükleri
Yol	Chemin	Yol
Sokak	Rue	Sokak
Yol	Voie	Yol
Cadde, hat	Route	Büyük yol
Çekme, cer	Tirage	Çekim, koşum
Araba	Voiture	Araba
Meyilli kısım	Déclivite	İniş
Cer	Traction	Çekme, çekim
Yol nizamnâmesi	Code de la route	Yol-türesi
K. U.	Courrier urgent	Ulak, tatar, yamçı
Yolcu	Voyageur	Yolcu
Yokuş, bayır	Montée	Yokuş
Yılankavi-yol, rırdol	Serpentin	Yılankavi
Dar dönemeç-lase	Lacet	Dolanbaçyol
Yapı-inşaat	Contruction	Yapı
Kilometre	Kilometre	Kilometre
Hektometre	Hektometre	Hektometre
Metre	Métre	Metre
İdare, hizmet, servis	Service	İşler
Tasnif, sıralama	Classification	Sıralama
Millî yol	Rout nationale	Budun yolları. anayollar
Vilâyet yolu	Route départemental	Elbeylik yolları
Kararname	Décret	Buyrultu
Umumî yollar	Chemins publics	(Halk) yolları, elyolları
Ziraî yollar	Routes agricoles	Çiftçilik yolları
	Routes thermales	Kaplıca yolları
Orman yolu	Routes forestiéres	Orman yolları
Ooman yolu	Chemin forestiéres	Orman yolu
Sevkulceyş yolları	emin strategique	Koşun y., ordu-yolları
Köy yolları	Chemin vicinale	Köy-yolları
İşletme	Exploitation	İşletme
Nakil vasıtası	Vehicule	Götürge
Mikdas	Échelle	Ölçü, oran
İz, pist, koşuyolu	Piste	Koşuyolu
Cadde	Bulevard, avenu	Uluyol

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
	Piste cavaliére	Atlı-yolu
(Kenar) oluk	Caniveau	Oluk
Kabuk	Croûre	Kabuk
Tabaka	Couche	Kat
Temel	Fondation	Temel, him
Telâki-çatışma	Croisement	Çatak
Bozulma, tahrip	Destruction	Bozulma
Kenar	Bord	Kıyı
Bordür, kenar taşı	Bordure	Kıyı-taşı
Korkuluk	Garde-corps, le parapet	Korkuluk
Kısım	Section	Kısım
Röfüj, sığnak	Refuge	Sığnak
Nazım makta	Section normal	Dik-kesim
Mumasî makta	Section tangentielle	Deygin-kesim
Sür'at	Vitesse	Hız, tezlik, çabukluk
İleri itme	Propulsion	ıleri-itme
Zemin, taban, toprak	Sol	Yer, taban
Mürekkip, mürekkep	Composante	Birleşgen, birleşik Bak:B.II
Dekapaj	Dekapage	Yatkılama, tırmıklama
Dağıtmak	Disloquer	Dağıtmak
Kamyon	Camion	Kamyon
Sürtme	Frottement	Sürtme
Temdidi istikamet	Allignment	Doğruluk uzatımı. Bak: B. II
Yedekte giden	Remorque	Yedeklik
Satıh, yüz	Surface	Yüz
Yük	Marchandise	Yük
Kabiliyet-siz	Capacité	Sığım. Bak: B II
Kaynama, yığılma	Agglomerotion	Yığıntı
Geliş gidişe engel olmak	Encombrer	Engel olmak, yol kapamak
Dört-yol ağzı	Carrefour	Dört - yol - ağzı
Korungu	Singe de crainte	Korungu
	Poussiére	Toz
	Déchosser	Yol bozmak
Yuva, taşboşluğu yuvası	Alvéoles	taş - çukurları
Yasak - tahtası	Panneau	Yasaklık
Kilometre işareti	Borne kilometrique	Kilometre taşı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yol gösteren levha	Tableau indicateur	Yol gösterge (si)
Kasis	Cassis	Kasis, yaykıran
Yedek çekme	Holage	Yedek - çekme
	Clayonnage	Çitleme
	Fascinnage	Demetleme
Şev	Fruit	Kaş
Koruma	Conservation	Koruma
Ağaç dikimi	Plantation	Ağaçlama
Emniyet	Sécurité	Güvenme
Batak	Taillis	Batak
Çalılık	Futaie	Çalılık
Takatu, telâki noktası	Intersection. Il BL.	Yol - çatı
Sıva	Enduit	Sıva
Seyyah	Touriste	Gezgin
Harabî, bozulma	Ravinement	Eneçlenme, oyulma
	Boutisse	Kenet - taşı, kenetlik
	Massif de fondation	Temel - bütünlüğü
Jalonlamak	Jalonner	Gönderlemek
Çırpı	Cordeau	Çırpı
Çivi	Chevillette	Çivi
	Nivelette	Düzeltgi, yasımlık
	Bache	Örtü
Şantiye, işyeri	Chantier	İşyeri
Lokomobil	Lokomobile	Lokomobil
Ölçü	Mesure	Ölçü
İrtibat, bağ	Liaison	Bağ
Sınır belliliği	Born limite des départements	Sınır - taşı
Proje	Projet	Tasar
Vakit	Detetion	Çağ
Mahalli kuyudat	Inscription de localisation	Yerlik (kütükler)?
İdarî kuyudat	İnscription de la direction	Tecemlik «t. def. ler.»
Mania işaretleri	Signaux d'obstacle	Engel belgileri, e. imleri.
Mihver	Axe	Dingil
Dönemeç	Virage	Dönemeç
Giriş	Entrée	Giriş
Dizlik	Genouillèe	Dizbağı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Çatlak	Fisure	Çatlak
Yarılmak	Foudiller	Yarılmak
Çığ	Avalanche	Çığ
Çamura batmak	S'embourber	Çamura - batmak
Katar, dizi	Convoi	Katar, dizi, ulam
Şehir yplu	Voie urbaine	Kent - yolu
Parke kaldırım	Pavage en pierre	(Psrke) kaldırım
Parke kaldırım	Pavé d'échantillon	(Kaldırım taşı)
Sat'hî kaplama	Revetment superfisiel	Engin kaplama
Sandık	Forme	Sandık
Taş kırıntısı	Etritus pierreux	Taş kırıntıları
Yumru, tümsek	Tête de chat	Yumru, kedibaşı
Çukurluk	Nit de poule	Çukurluk
Yayma, serme	Répandage	Serme, yayma
Taş ocağı	Carriere	Ocak
	Rouleau	Loğ
	Manoeure	İşçi
	Camion - trémie	Hunulu - kamyon
	Camion bascule	Devrimli kamyon
Silindirleme	Cilendrage	Loğlama
Döşeme sandığı	Encaisement	Döşeme - sandığı
Sonda	Sonde	Delgiç
Sondaj	Sondage	Burğulama, denem, delme
Serbest düşürme	Chute libre	Serpe düşüm
Zemin tabakası	Couche de terre	Yerkatı
Burgu	Forés	Burgu
Su tabakası	Nappe d'eau	Su katı
İmalâtı sınaiye	Ouvrages d'art	Ezyapımlar
Lâğımcı mili	Barre à mine	Lâğımcı şişi
Alet	Outil	Aygıt
Sondajda delen kısım	Outil d'attaque	Delgiç süngüsü, denek süngüsü
Sonda çubukları	Tiges des sondes	Delgiç çubukları
Sonda başlığı	Tête du sonde	Delgiç başlığı
Makkap	Trepans	Delgi, matkap
Adi makkap	Trepans ordinaire	Üdürğü, delgi
Memeli makkap	Trepans à téton	Memeli delgi, üdürgü
Elmas uçlu makkap	Trepans à pointe de diamant	Elmaslı delgi, üdürgü

Kullaılan Karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Burgu	Tarière	Büyük burgu
Ucu kurdelâlı burgu	Tarière à manche rubanée	Kolu şeritli burgu
Kurdelâlı burgu	Tarière à rubanée	Şeritli burgu
Temizleme	Curage	Temizleme, ayıklama
Yuvarlaklı kaşık	Cuiller à boulet	Yuvarlakkaşık
Seddeli kaşık	Cuiller à clapet	Kapakl;kaşık
Verifikatör	Verificatreur	Tüplek
Vinç(sonda için ayak)	Chèvre	Vinç, kaldırga
Tevkif anahtarı	Clef de retonu	Tutgaç, durdurga
Mesnet	Appui	Dayak, oturga
Glisiyer	Glissiére	Kaydırak
Zemine tespip	Implantation	Yere kakma
İki ucu sivri kazma	Pioche	Taşkazması
Bir ucu yassı diğer ucu sivri kazma	Tournée	Toprak kazması, külünk kazma
Külünk	Pie`	Külünk, ocakkazması
Kök kazması	Pioche à dèfricher	Kökkazması
Kürek	Pelle	Kürek
Toprak kazmağa mahsus buharlı makina	Terrassie à vapeur	Buğulukazğı, buğulutoprakçı
Ekskavatör	Excavateur	Kazgı
Kaşıklı ekskavatör	Excavateur à cuillère	Kaşıklıkazgı
Godetli ekskavatör	Excavateur à godet	Kovalıkazgı
Zemini tırmalayan kovayı havi ekskavatör	Excavateur à benne raboteuse	Tırmıklı kazgı
Çeneli ekskavatör	Excavateur à benne preneuse ou machoire	Çenelikazgı
Kova	Benne	Kova
Katerpiller	Katerpiller	Kazaratar
Mil üzerinde dönme	Pivotement	İğ - döneml
Hacmi istiabî	Capacité	Sığım
Kol	Flèche	Kol
Nafi iş	Rendemet	Verim
Toprak işi yapan amele veya makine	Terrassier	Toprakçı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Bir şeyin kurulması (montaj	Montage	Kurulma, kurma
Çukur kazma çukur	Fouille	Temel, him
Bulunduğu mevkiin üst tarafını kazmak üzere çalışan	Traveiller en décapement	İndirme, indirim
Elent(godeli ekskvatörlerde godeleri havi zencirin muallak bulunduğu kol)	Elinde	Kol
Tambur	Tourtau	tambur
Toprak üzerinde makine	Decapeuse mécanique	Düzeltgi
Taşçı pensesi	Pince de carrier	Taşçıkıskacı, taşcıkısacı
Taşlar üzerinde çizgi yapmağa mahsus bir nevi çekiç	Pointerolle	Çizeç
İz usulü	Procédé à la trace	İzçığrı
Kesme usulü	Procédé par abatage	Kesmeçığrı
Lâğım mili	Fleuret	Lâğımşişi
Lâğım kaşığı	Curette	Lâğımkaşığı
Perforatris	Perforatrice	Delgi
Hareketi devriyeli perforatris	Perforatrice à rotation	Döner delgi
Darbeli perforatris	Perforatrice à percussion	Vururdelgi
Lağım deliği	Trou de mine	Lâğımdeliği
Mil	Epinglette	Şiş, iğ
Sıkı	Bourroire	Sıkı,
Sıkılama	Bourrage	Sıkılama
Fişenk, hartuç	Cartouche	Fişek
Lâğımı ateşleme	Tirage de mine	Lâğımatma
El arabası	Brouette	Elarabası
Döşemesi parmaklıklı elarabası	Brouette à barre	Ikskaralı - elarabası
Harcin eczası beynindeki nispet	Dose	Katım
Tombro	Tombereau	İkitekerli arba
Yarım ay	Demie lune	Yarım ay

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kör tahmil ve tahliye hattı	Cul de sac	Uçdöneği
Lokotraktör	Locotracteur	Lokotraktör
Seviye farkı	Denivelation	Denkayrılımı, yasıayrılımı
Bir sıkleti şakulî olarak çıkaran tertibat	Monte charge	Yükkaldırgı
Elevatör	Élevateur	Yükseltgi
Sathı mail	Plan incliné	Aklan
Otomotör	Automoteur	Otomotör
Nihayetsiz zincir veya kablo	Câble ou chain san fin	Sonsuz zincir, sonsuz köstek
Havaî nakliyata ait tertibat	Transporteur aérien (funiculaire)	Asmaaktarım
Havaî nakliyatta cer kablosuna delik tertibatı ile raptedilmiş tip	Transporteur à navette	Mekikli - aktarım
Tahmil ve cer kablosu	Câble porteur et tracteur	Yükleme ve çekme halatı
Tek kablolu	Monocable	Tekhalat
Pilon	Pylon	Tırkıç - ayak, kafes - ayak, pilon
Köşe istasiyonu	Station d'angle	Büküdurağı, dirsekdurağı
Mütevassıt istasiyon	Station intermediaire	Ortadurak
Nihayet istasiyon	Station exrême	Son durak
Terfi ve nakil cihazı	Élevateur transporteur	Yükseltme ve taşıma takımı
Tesviyei türabiyenin seviyesi	Crête	Bölnek, an
Kavaliye	Cavalier	Yörep korur, kaş - korur
Kademe	Gradin	Diş, basamak
Künet usuliyle yapma	Exécution par cunettes	Arklıyapım, arklıçığır
Toprağı kenarlara atarak hafir yapma tarzı	Exécution par retroussement	Atımlıçığır
Üstten başlama usuliyle yapma	Exécution par attaque supérieur	Üstenbaşlama - çığrı

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Huni usuliyle yapma	Exécution en entonnoir	Hunuluçığır
Galeri	Galerie	İn
İksa tahtaları	Dosses	Kaplama tahtaları
Kama	Coin	Kama
Kıvam	Consistance	Tav
Başlık	Chapeau	Başlık
Dikme	Poteau	Dikme
Çökücü zemin	Terrain ébouleux	Çöker yer
Akıcı zemin	Terrain coulant	Akıcı toprak
İlerleme dehlizi	Galerie d'avancenment	İlerleme ini
Tepe dehlizi	Galeri de faîte	Üstin, üst - in
Kaide dehlizi	Galeri de base	Altin, alt - in
Taban	Semelle	Taban
Kalıp	Cintre	Eğgi kalıp
Kemer kalıplarının üstüne geçen kaplama tahtaları	Couchis	Eğgi tahtaları
Stros	Strosse	Tavan
İksa	Boisage	Kaplama
Bukliye (kalkan) usulü	Méthode de bouclier	Kalkançığrı
Kalkanın ucu	Avant bec du bouclier	Kalkanucu
Su altında bulunan zemin	Terrain inondé	Subasağı, rebiz
Veren	Verin	Kaldırga
Kemer	Voûte	Eğme, kemer
Kenar ayakları	Pieds droits	Kıyıayak, kenar - ayak
Makas	Ferme	Makas, sındı
Tarak ameliyatı	Dragage	Taraklama
Çatal	Gaffe	Çatal
Ucu dişli taş kıran demir (hardi)	Hardi	Dişlimurç, dişlitarak
Pençe	Griffe	Kısaç, kıskaç
Kerpeten	Tenaille	Çiviçeker
Çeneli tarak aleti	Drague à machoir ou drague à benne preneuse	Çeneli tarak
Godeli tarak aleti	Drague à godet	Kovalı tarak
Gemi teknesi	Coque	Gemi teknesi

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Godeli taraklarda godeli zinciri havi kolun mesnedi	Beffroi	Koldayağı
Oluk	Couloir	Oluk
Godeli zincir	Chain à godet	Kovalı - köstek, kovalı zincir
Galet zinciri	Chain à galle	Yuvalı zincir
Gayrikabili inhina nakil tertibatı	Transmission rigide	Eğilmez - aktargı, eğilmez - götürge
Geminin sağa sola cenbî hareket ederek yürümesi	Mouvement de papillonnage	Yalpalıgidiş
Emici tarak aleti	Drague aspiratrices ou drague suceuses	Emertaraklar
Mevaddı hafriyenin nakline mahsus ambarı havi tarak	Drague porteuse	Ambarlıtarak
Ufalayıcı cihaz	Désagrégateur	Ufaltgı
Nakliyat yapan döşeme	Tablier transporteur	Taşırdöşeme
Refulör (mevaddı hafriyeyi su ile karıştırıp tazyik tahtııda atan cihazlar)	Refouleur	Atgaç, atgı
Kayaların hafri	Dérochement	Kayakazımı
Çökertme suretiyle seviyeyi indirmek	Dérochement par effondrement	Çöketme çığrı
Kazık	Pieux	Kazık
Palplânş	Palplanche	Tahtakazık
Çarık	Sabot	Çarık
Çakma aleti	Engin de battage	Çakaç
Tokmak	Mouton	Tokmak
Şahmerdan	Sonnette	Büyükçakaç, büyük-çakaç
El ipleriyle mütehar-rik şahmerdan	Sonnette à tiaude	Urganlıçakaç, urganlı-çakaç
Buhar doğrudan	Sonnette à action directe	Buğuluçakaç,

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
doğruya tokmağa icrayı tesir eden şahmerdan		Burgurlu-çakaç
Deklikli şahmerdan	Sonnette à declic	Mandallıçakaç, mandallı-çakaç
İpiyle beraber düşen şahmerdan	Sonnette à retour de câble	İpliçakaç, ipli - çakaç
Nihayetsiz zincirle işleyen şahmerdan	Sonnette à chaine sans fin	Zincirliçakaç, zincirli - çakaç
Çift	Jumelles	Çüt, çift
İrtibatı bozan	Déclancheur	Bağlambozan
Çeneli delik	Declic à machoir	Çenelimandal, çeneli-mandal
Çengelli delik	Declic à crochet	Çengelli mandal, çengelli- mandal
Buharlı tokmak	Marteau à vapeur	Buğulu tokmak, buğulu- tokmak
Madenî ağızlık, rekor	Lance	Ağızlık
Ağacın cinsi	Essance de bois	Ağaçsoyu
Çember	Frette	Çember, kuşak
Yalancı kazık	Faux pieu	İretikazık, iğreti - kazık
Diyafram	Diaphragme	Çizim, diyafram
Fonttan uç	Culot en fonte	Dökme uç
(Kaplama) panno	Panneaux	Kaplama
Yalancı zıvanalı geçme	Assemblage à fausse languette	Yarımgeçme, yarım - geçme
Dairevî oyuklu geçme	Assemblage à gorge	Oyuklugeçme, oyuklu-geçme
Lâmba	Rainure	Lâmba
Zıvana	Languette	Dilcik, zıvana
Müsellesî şekilde geçme	Assemblage à grain d'orge	Üçlek geçme, üçlek-geçme
Nısıf sihande irtibat	Assemblage à mie boie	Yarıbağlam y. b.
Hareketi raksiye yapan testere	Scie oscillante	Titrekbıçkı t. b.

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Kurdelâ testere	Scie à ruban	Şeritbıçkı
Devranî testere	Scie circulaire	Dönerbıçkı
Teçhizat	Armatures	Gereklik
Mahallinde dökülmüş beton kazık	Pieux lancé	Dökme-betonkazık
İnfilâk maddesiyle yeri açılmış beton kazık	Pieux à explose	Patlarlı-kazık
Patenli kazık	Pierre à patin	Tabanlı kazık, tabanlı kazık
Vidalı kazık	Pieux à vis	Burmalıkazık, burmalı-kazık
Batardo	Batardeau	Sandıklama
Tahta kaplamalı batardo	Batardeau à cofrages en bois	Tahtakaplı-sandıklama
Kontr batardo	Contre batardeau	Dış-sandıklama
Gayrikabili nüfuz	Étanche	Sızmaz
Suyu boşaltma	Épuisement	Suboşaltma
Çamçak	Écope	Çamçak
Bostan dolabı	Noria	Dönerge
Tulumba	Pompe	Tulumba
Emme tulumba	Pompe aspirante	Emme tulumba
Basma tulumba	Pompe poulante	Basma tulumba
Sedade	Clapet	Kapak
Devvar tulumba	Pompe ratative	Döner tulumba
Kuvvei anilmerkeziyeli tulumba	Pompe centrefuge	Göbek güçlü tulumba, göbek-güçlü-tulumba
Pülzometre	Pulsometre	Topaç tulumba
Ejektör	Ejecteur	Havalı emme tulumba
Temel	Fondation	Temel, him
Oyulma	Affouillement	Oyulma
Nüfuziyet	Perméabilité	Sızarlık
Çıkıntı (köprü tellerinde)	Empatement	Himçıkıntısı, him-çıkıntısı
Oyulmağa karşı yapılan tertibat	Parafouilles	Oydurmazlık
Radye	Radier	Temelkorur, himkorur
Kreş	Crêches	Karık teknesi
Rizbern	Risberne	Korurdemet
Anroşman	Enrochement	Kayalama
Radye jeneral	Radier général	Tümtemel

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Basıklık miktarı	Surbaissement	Basıklık
İksa	Blindage	Kaplama
İksa	Boisage	Ağaçkaplama
Dayak	Étrisillon	Dayak
Demet	Fascine	Demet
Sandık (temel işlerinde kullanılan)	Caisson	Sandık
Tahtezzemin su tabakasının seviyesini tenzil suretiyle temel inşası usulü	La fondation par abissement de la nappe aquifére	Suinimlitemelçığrı su - inimli - temel - çığrı
Zemini incimat ettirme suretiyle temel usulü	La fondation par congélation du terrain	Dondurmatemel, dondurma - temel
Şevli dökme (beton gibi maddeler için)	Coulage en talus	Yatıkdökme, yatık - dökme
Letans	Laitance	Köpük
Sun'î blok	Blocs artificiel	Yapmatekkaya, yapma-tek-kaya
Ufkî dizi	Assies	Düzdizi
İzkara	Grillage	Izkara
Havaj usuliyle temel	Fondation par havage	İndirmetemel, indirme-him
Çember	Rout	Temelçemberi kuşak
Havayı muzayyikalı temel	Fondation à l'air comprimé	Sıkışıkhavalıtemel, sıkışıkhavalı-temel
İş odası	Chambre de travaille	İşodası, çalışmaodaşı
Hava kantarası	Sas ou éclus à air	(Hava) - alışma - odası
Borulu temel	Fondation tubulaire	Borulutemel, boruluhim
Yerde terkedilen sandıklar üzerine yapılan temel	Fondation sur caissons perdues	Yitikambarlıtemel, yitik - ambarlı - temel
Müteharrik sandıklar	Caisson mobile	Taşınırsandık, yüzersandık
Asılı sandıklar	Caisson suspendue	Asılı sandıklar asılı - sandıklar
Kloş sandık	Caisson cloche	Çansandık, çan - sandık
Muvazeneli sandık	Caisson mobile équilibré	Denkliyüzersandık, denkliyüzer - sandık
Muvazene odası	Chambre d'équilibré	Denklioda, denkli - oda
Sakız - beli	La bêche	Sakız - beli

YOL TAMİRATI, KÖPRÜLER VE BETONARME ISTILAHLARI

Yollar ve Nakil Vasıtaları Bölüğü, yukarıdaki yollar ve yol usulü umumiyesi ıstılahlarından başka yol tamiratı, ahşap, demir ve kârgir köprüler ve betonarme ıstılahları üzerinde de çalışarak hazırladığı karşılık tekliflerini Kolbaşılığa vermiştir. Istılah merkezinde tetkik edilmek üzere bulunan bu teklifleri de aşağıya koyuyoruz.

Kullanılan karşılığı	**Fransızca**	**Bulunan karşılığı**
Demiryol	Chemin de fer	Demiryol
Ray	Rail	Ray
Ray mantarı	Champignon	Raymantarı
Ray gövdesi	Ame	Raygövdesi
Ray tabanı	Patin	Raytabanı
Travers	Travers	Travers, eşik
Conta	Joint	Ek
Cebire	Eclisse	Eklik
Bulon	Boulon	Cıvata, bulon
Ergo	Ergot	Tırnak
Krapo	Crapaud	Kurbağa
Plaka	Sellete	Kepi [A. D. 222]
Rondela	Rondelle	Pul, bilezik
Tirfon	Tirfond	Burguluçivi
Krampon	Crampon	Karaçivi
Balast	Ballast	Aramolozu, balast
İmlâ	Remblai	Dolma
Yarma	Tranchée	Yarma
Plâtform	Plateforme	Yolyüzü
Şev	Talus	Yörep, kaş, yöre
Banket	Banquette	Yolkıyısı
Hendek	Fossée	Ark
Muhafaza hendeği	Fossée de garde	Korumaarkı
Güzergâh	Tracé	İz, yolizi
İstikşaf	Reconnaissance du trace	Tarama, arama
Güzergâh tayini	Etude du tracé	İzgeçirme

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Sınaî imalât	Ouvrages d'art	Ezlikyapımlar
Tünel	Tunnel	Tünel
Derivasyon	Dérivation	Yatak değişimi, saptırım
Yol tebdili	Dérivation du chemin	Yoldeğiştirme
Hemzemin geçit	Passage à niveau	Geçit
Fevkanî geçit	Passage supérieur	Üst geçit
Tahtanî geçit	Passage inférieur	Altgeçit
Bariyer	Barriere	Geçitkapar
İşaret	Signal	İm (A. D. S. 186)
İleri işareti	Signal avancé	İleriim
Semafor	Sémaphore	Kolluim, semafor
Serbest yol	Voie libre	Açıkyol
Derayman	Déraillement	Yoldançıkma, pırtma (A. D. S. 312)
Yokuş	Rampe	Yokuş
İniş	Pente	İniş
Sahanlık	Palier	Düzlük
Alinyiman	Alignement	Doğru (Bak: B. II.)
Münhani	Courbe	Eğri, bükü (Bak: B. II.)
Nısıf kutur	Rayon	Bölek? (Bak: B. II.)
İltisak kat'ı mükâfisi	Raccordement parabolique	Ağızlık
Sürekartman - açıklık fazlası	Surécartement	Açıklıkpayı
Dever	Devers	Yükselti
Normal açıklık	Ecartement normal	Ortaaçıklık
Sehim	Fléche	Ok
Gabari	Gabarit	Çap
Döner köprü	Pont tournant	Dönerköprü
Sondaj	Sondage	Burgulama
Drenaj	Drainage	Kurutma
Heyelân	Eboulement	Göçme
Kayma	Glissement	Kayma
Tulânî makta	Profil en long	Boykesimi, boykesim
Arzanî makta	Profil en travers	Enkesimi, enkesim
Terkibi türap	Cubage de terre	Toprakölçümü
Tahriki türap	Mouvement de terre	Toprakdenklemi
Piketaj	Piquetage	Kazıklama
Şenaj	Chainage	Ölçme

T. DİL KURUMU KÜTÜ

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Aplikasyon	Application	Yerleme
Üst yapı	Superstructure	Üst yapı
Alt yapı	Infastructure	Alt yapı
Memba tarafı	Côté amont	Kaynak yönü
Mansap tarafı	Côté aval	Kavşak yönü
Çökme	Tassement	Çökme, oturma
Tesviyei türabiye	Terrassement	Toprak yasımı
Hizmet yolu	Chemin de service	İş yolu
Tesviye	Réglage	Düzelme, yasım
Ariyet	Emprunt	Öndüçlük
Depoya koymak	Mettre en dépôt	Yığınlama
Graden	Gradin	Dış, basamak
Şevlerin iksası	Revêtement des talus	Yörekaplamı, kaşkaplamı
Taşla iksa	Perré	Taşkaplam
Oyulma	Affonillement	Oyulma
Alimantasyon	Alimentation en eau	Suverge, subeslem
Su cenderesi	Grue hidraulique	Savak
İsale borusu	Conduite d'amenée	Getirme borusu
Tahliye borusu	Conduite de décharge	Boşaltma borusu
Dekovil yolu	Voie de décauvill	Dekovil yolu
Kontrpuva	Contrepoids	Denklik
Kar siperi	Para-neige	Karkal kanı
Tavşan ayağı	Patte de lièvre	Tavşan ayağı
Makas göbeği	Coeur du croisement	Sındı göbeği, makas göbeği
Kontrray	Contrerail	Koruma rayı
İğne	Aiguille	İğne
Trengle	Tringle de manoeuvre	İğne kolu
Peron	Perron	Seki
Rampa	Rampe	Yanaşak
Kömür rıhtımı	Quai à charbo	Kömür rıhtımı
Makine sundurması	Remise à locomotive	Makine sundurması, makinelik
Buraj kazması	Pioches à bourrer	Tıkım kazması
Açıklık gabarisi	Gabarit d'écartement	Açıklık çapı
Disk	Disque	Sini, tepsi
Dever tahtası	Régle a devers	Yükselti tahtası
Soğuk keski	Tranche	Soğuk keski

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Varyoz	Masse	Varyoz
Vagonet	Vagonnet	Vagoncuk
Drezine	Draisine	İşarabası (şeytan) arabası
Doğru yol	Voie principale	Doğru yol
Kör yol	Voie morte	Kör yol
İçtinap hattı	Voie d'evitement	Sığınak
Devvar levha	Plaque tournante	Döndürge
Transbordör	Transbordeur	Aktargaç, aktarga, aktargı
Katarların telâkisi	Croisement des trains	Katar, dizik, ulam karşılaşması
Peron çatısı	Marquise	Seki çatısı, seki örtüsü
Buraj	Bourrage	Tıkım
Kaldırma	Relevage	Kaldırma
Tanzim	Dressage	Düzeltme, düzeltim
Kârgir köprü	Pont en maçunnerie	Taşköprü
Menfez	Aqueduc	Sugeçek, sugeçirge, geçirge
Kemerli menfez	Aqueduc vouté	Eğmeli sugeçek, kuşaklı sugeçek, kemerli sugeçek
Borulu menfez	Buse	Boru - sugeçek
Kapaklı menfez	Dalot	Kapaklı - sugeçek
Küçük köprü	Pontceau	Köprücük
Su kemeri	Pont - aqueduc	Su köprüsü, su kemeri
Piyade köprüsü	Passerelle	Yaya köprüsü
Fevkanî geçit	Passage supérieur	Üst geçit
Tahtanî geçit	Passage inférieur	Alt geçit
Sifonlu menfez	Aqueduc - siphon	Deve boynu - sugeçek, (sifonlu) - su geçek
Kaim köprü	Pont droit	Kese köprü, (kaim köprü) doğru köprü
Verev köprü	Pont biais	Verev köprü
Kemer	Vôute	Eğme, kuşak, kemer
Göz	Arche	Göz
Göz (demir, ahşap ve betonarme köprülerde)	Travée	Göz
Viyadük	Viaduc	Yüksek köprü (viyadük) atlama
Takarrüp imlâsı	Levê d'accès	Atlama dolması

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Takarrüp viyadüğü	Viaduc d'accès	Yaklaşma - yüksek - köprüsü yaklaşma - (viyadüğü)
Kenar ayak	Culée	Kıyıayak
Orta ayak	Pile	Orta - ayak
Mesnet ayağı	Pile-culée	Anaayak
Sathı dahilî	Intrados, douelle	İçyüz, altyüz
Sathı haricî	Extrados	Dışyüz, üstyüz
Açıklık	Portée, ouverture	Açıklık
Sehim	Montée, fleche	Ok
Anahtar	Clef	Anahtar
Basıklık	Surbaissement	Basıklık
Ayak ön veçhi	Piedroit	Dikayak
Kemer başı müstevileri	Plans des têtes	Eğmebaşı - yüzleri, kemerbaşı - yüzleri
Ön kısım	Avant-bec	Önkısım
Arka kısım	Arrière-bec	Artkısım, arkakısım
Kürsü, kaide	Socle	Oturak
Gövde	Fût	Gövde
Harpuşte	Chaperon	Süyük, başlık (A.D. S. 355)
Çevre	Bandeau	Çevre
Kanat duvarı	Mur en aile	Kanat - duvarı
Ric'at duvarı	Mur en retour	Gerilme - duvarı
Şev	Talus	Kaş
Rubu mahrut	Quart de cône	Dörttebir hunu, dörttebir (mahrut) B. II.
Tempan duvarı	Tympan	Alınduvarı
Korkuluk	Perapet	Korkuluk
Plent taşı	Plinthe	Küpeşte
Korniş	Corniche	Saçak
Korunma yeri	Refuge	Sığınak
Hattî debuşe	Debouché lineaire	Ağızçevresi, akımçevresi
Sahtî debuşe	Debouché superficiel	Ağızyüzü, akım - kesimi
Kabarma	Remous	Kabarma
Feyezan yatağı	Lit majeur	Taşma - yatağı
Mahmuz	Epis	Sukalkanı
Tahliye gözü	Arche de decharge	Boşaltma gözü

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Hava payı	Revanche	Havapayı
Beşik ortüsü kemer	Voûte en berceau	Beşik - tonoz
Radye, taban	Radier	Temelkorur, himkorur taban
Kemer başı münhanisi	Courbe des têtes	Eğmebaşı - büküsü, kemerbaşı - büküsü
Sathı dahilî münhanisi	Courbe d'intrados	İçyüz - büküsü, altyüz - büküsü
Kaim makta	Section droite	Dikkesim
Özengi	Naissances	Özengi
Basık kemer	Voûtes surbaissées	Basık eğme, basık kemer, basık kuşak
Sivri kemer	Ogive	Sivri - eğme, sivri - kuşak, sivri - kemer
İnkisar sathı	Point de rupture	Kırılmayüzü, kırılma (sathı)
Kemerin bel noktası	Les reins d'une voûte	Eğmeböğrü, eğmebeli, kemer - böğrü, kemerbeli
Hattı tazyik	Courbe des pressions	Basımçiziği, (tazyik) (hattı)
Subasman	Soubassement	Oturak, subasman
Mulür	Moulure	Yuva
Rulo	Rouleau	Dürüm
Kuleperdü	Culée perdue	Gömülü - kıyıayak
Tahfif	Evidement	Yeğniltme, yüngülletme
Tulânî tahfif	Evidement longitudinal	Boyunayeğniltme, boyunayüngülletme
Arzanî tahfif	Evidement transversal	Enineyeğniltme, enineyüngülletme
Mer'i tahfif	Evidement apparent	Görünür - yeğniltme
Mazgal	Barbacane	Mazgal
Gergi	Tirant	Gergi
Şap, gömlek	Chape	Gömlek
Garguy	Gargouille	Çörten
Verev kemer	Voûte biaise	Vereveğme, verevkemer
Nazarî tertip	Appareil orthogonal	(Nazarî) - düzen
Helezonî tertip	Appareil helicoidal	Burmalı - düzen
Verevlik zaviyesi	Angle du biais	Verevlik dirseği, verevlik (zaviyesi)

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Yastık	Coussinet	Yastık
Payende, kontrefor	Contrefort	Payanda, destek
Kurşunlu mafsal	Articulation sur plomb	Kurşunluoynak
Devvar mafsal	Articulation tournant	Döneroynak
Mafsallı kemer	Voûte articulée	Oynaklıeğme, oynaklı - kemer
Mütedahil kemer	Voûte encastrée	Oynaksız kemer
Kalıp	Cintre	Eğgi, kalıp
İki mesnetli kalıp	Cintre retroussé	İki dayaklı-eğgi, iki dayaklı-kalıp
Müteaddit mesnetli kalıp	Cintre fixe	Çok dayaklı-kalıp
Plâtelaj, döşeme	Platelage	Döşeme
Makas	Ferme	Sındı, makas (A.D.S. 338)
Vo	Vaux	Vo
Kusi, aşık	Couchis	Aşık
Taban	Semelle	Taban
Besleme	Fourrure	Besleme
Yanlama	Arbaletrier	Yanlama
Gergi	Entrait	Gergi
Çift gergi	Entrait-moise	Çift gergi
Dafii riyah	Contreventement	Yelbağlam
Parafuy	Parafouille	Oymazlık
Gart radye	Garde-radier	Temelkorur, himkorur
Rampan	Rampant	Kanat-üstlüğü
Derz	Joint	Derz
Boş derz	Joint sec	Boş derz
Su cenderesi	Verin hydraulique	Su cenderesi
Kama	Coin	Kama
Kum kutusu	Boit à sable	Kum kutusu
Kalıp tenzili	Decintrement	Kalıp sökme, eğgi-sökme
Baba	Boinçon	Baba
Çivi	Cloue	Çivi
Bulon-cıvata	Boulon	Bulon, cıvata
Bulon gövdesi	Corps du boulon	Bulon gövdesi
Bulon başı	Tête du boulon	Bulon başı
Somun	Ecrou	Somun
Halka	Rondelle	Pul, bilezik
Klâmo	Clameau	Kanca
Çarık	Sabot	Çarık

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Zıvana	Tenon	Dilcik, zıvana
Lâmba	Mortaise	Yiv, lâmba
Tahta	Planche	Tahta
Madriye-Kalas	Madrier	Kalas, madriye
Lâta	Latte	Lâta
Kiriş	Poutre	Kiriş
Dikme-Direk-Sütun	Poteau-Montant	Direk, dikme
Kazık	Pieux	Kazık
Destek, payanda	Contrefiche	Destek, payanda
Kadron	Cadron	Dilme, dörtleme
Destekli kiriş	Springwerk	Desteklikiriş
Taban	Sablière	Taban
Tabliye	Tablier	Döşeme
Esas kiriş	Poutre principale	Anakiriş
Arzanî kiriş	Poutre transversale	Enkirişi, enleme
Tulânî kiriş	Poutre longitudinale	Boykirişi, boylama
Dayaklı kiriş	Poutre à contrefiche	Dayaklıkiriş
Bindirme kiriş	Poutre superposée	Bindirmekiriş
Dişli kiriş	Poutre à dent	Dişlikiriş
Altlık kirişi	Sous-poutre	Altlıkkiriş
Takos	Tasseau	Kama, takos, besi
Kafes kirişi	Poutre à treillis	Tırkıçkiriş, kafeskiriş
Başlık	Semelle	Başlık
Kutrî	Diagonal	Çaprazlama
Dikme	Montant	Dikme
Gergi	Tirant	Gergi
Dafii riyah	Contreventement	Yelbağlam
Şevale	Chevalet	Bingi
Kavrama	Moise	Kavrama
Bağlama	Pièce de liaison	Bağlama
Muhafaza kazığı	Pieux de protection	Korumakazığı, göğüslemekazığı
Kenar ayak	Culée	Kıyı-ayak, kenar-ayak
Orta ayak	Pile	Ortaayak
Pale	Palée	Kazıkayak
Esas kiriş	Poutre principale	Anakiriş
Arzanî kiriş	Poutre transversale	Enkiriş, eninekiriş, enlemekiriş, enleme
Tulânî kiriş	Poutre longitudinale	Boykiriş, boylama

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Dafii riyah kirişi	Contreventement	Yelbağlam
Mesnet tertibatı	Apareil d'appui	Dayantı, oturga düzeni
Sabit mesnet	Appui fixe	Kalgın oturga, kaymaz oturga
Zelkî mesnet	Appui mobil	Kaygın oturga,kayar oturga
Mütedahil mesnet	Appui encastre	Oynaksız -oturga
Gergi	Tirant	Gergi
Ankraj	Encrage	Dipgergi
Perçinli kiriş	Poutre rivée	Perçinlikiriş
Kafes kiriş	Poutre à treillis	Tırkıçkiriş, kafeskiriş
Başlık	Semelle	Başlık
Dikme	Montant	Dikme
Kutrî	Diagonal	Çaprazlama
Dikim	Treillis	Dikim
Kaim köprü	Pont droit	Keseköprü, doğruköprü
Verev köprü	Pont biais	Verevköprü
Sabit köprü	Pont fixe	Kalgınköprü
Müteharrik köprü	Pont mobil	Açmaköprü
Levha	Tôle	Saç
Yassı	Plat	Yassı
Çıkıntılı levha	Tôle striée	Baklavalısaç, tırtıklısaç
Kubbevî levha	Tôle emboutie	Tava
Dalgalı levha	Tôle ondulée	Dalgalısaç
Profilli aksam	Profileé	Çekme demir
Korniyer - Köşebent	Cornière	Bağlamdemiri, korniyer
Putrel - Dubl - te	Poutrelle - Double - te	İkiz-te
Zores	Zorés	Döşemedemiri, zores
İttihat	Assemblage	Birleştirme
Perçin	Rivet	Perçin
Bulon - Cıvata	Boulon	Bulon, cıvata
Perçin başı	Tête de rivet	Perçinbaşı
Perçin gövdesi	Coup de rivet	Perçingövdesi
Ta	Tas	Tutaç
Buterol	Bouterolle	Baskıç
Mataj	Matage	Mataj
Somun	Ecrou	Somun
Font - Dökme	Fonte	Dökmedemir
Demir	Fer	Demir
Çelik	Acier	Çelik

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Açıklık	Ouverture	Açıklık
Tahkim	Renforcement	Pekitme, berkitme
Besleme	Fourrure	Besleme
Kaynak	Soudure	Kaynak
Ek - Conta	Joint	Ek
İttihat levhası - Guse	Gousset	Birleşmesaçı, koltuk
Rabıta aksamı	Pièces de liaisons	Bağlantı
Gövde	Âme	Gövde
Düğüm	Noeud	Düğüm
Rijit	Rigide	Pek
Garguy	Gargouille	Çörten
Korkuluk	Garde-corps	Korkuluk
Kemer	Arc	Eğme, kemer
Tempan	Tympan	Alınduvarı
Kuşak	Entrait	Kuşak
Köprü başı	Tête de pont	Köprübaşı
Portal	Portal	Başçerçeve
Rotül	Rotul	Makara
Çarık	Sabot	Çarık
Mafsal	Articulation	Oynak
Kenar ayak	Culée	Kıyıayak
Orta ayak	Pile	Ortaayak
Pale	Palé	Kazıkayak
Pilon	Pylon	Tırkıçayak, kafesayak
Koltuklu kiriş	Poutre en bequille	Koltuklukiriş
Vidalı kazık	Pieux à vis	Burgulu kazık
Bilezik	Manchon	Bilezik
Şapka	Chapeu	Başlık
İcraat resimleri	Dessins d'exécution	Yapımçizikleri, yapım-taslakları
İmalâthane	Atelier	İşlik
Miyanker	Trusquin	Çizgeç, çizeç
Tersim	Traçage	Çizim
Zımba	Poinçon	Zımba
Miskap	Foret	Delgiçucu
Kesme	Coupage	Kesme
Montaj - Kurma	Montage	Kurma
Tasnif	Bardage	Ayırım

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Buluuan karşılığı
Hizmet köprüsü	Pont de service	İşköprüsü
İskele	Echafaudage	İskele
Lansaj	Lançage	Sürme
Ripaj	Ripage	Çekme, Kaydırma
Boya	Peinture	Boya
Ketenyağı - Bezir	Huile de lin	Ketenyağı
Sülyen	Minium	Aşıboyası, sülyen
Neftyağı	Thérabentine	Terementi
Üstübeç	Ceruse	Kurşunakı, üstübeç
İs mürekkebi	Noire de fume	İskarası
Sikatif (Kurutucu)	Siccatif	Kurutgan
Kabul	Reception	Unama
Muvakkat - Kat'î	Provisoir - definitif	Süreksiz, sürekli
Tabliye	Tablier	Döşeme
Tevsi	Elargissement	Genişletme
Teçhizat	Armature	Gereklik, (demirler)
Emniyet sıkleti	Charge de sécurité	Güvenç - ağırlığı, güvenme - yükü
Çelik çubukların makta sathı	Surface de la section des aciers	Çelik çubukların kesim yüzü
Beton makta sathı	Surface de la section du béton	Beton - kesim - yüzü
Betonlama	Bétonnage	Betonlama
Kalıp	Coffrage	Kabuk, sandık, kılıf, kalıp
Kalıp sökme	Décoffrage	Kalıp - sökme, sökme kabuk - soyma
Su nisbeti	Proportion d'eau	Suoranı
Çemberlenmiş beton	Béton fretté	Çemberli - beton
Çember	Frette	Çember
Dal döşeme	Dalle	Düzdöşeme, dal
Hurdi döşeme	Hourdis	Kirişlidöşeme, hurdi
Plâk, levha	Plaque	Yaslak, plâk
Sünme, etiraj	Etirage	Sünme, uzanma
İltisak	Adhérance	Yapışma
Kalıp indirme	Décintrement	Eğgi - indirme, kalıp indirme
Dozaj	Dosage	Katım
Yuğurma suyu	Eau de gâchage	Yuğurmasuyu, karmasuyu

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Rötre, çekilme	Retrait	Çekilme
Etriye	Etriers	Özengi
Tâli teçhizat	Armature secondaire	Yardımcıdemirler
Tedahül	Encastrement	Oynamazlık, onyaksızlık
Tazyik tablası	Tablette de compression	Baskıtablası, sıkmatablası
Manivelâ kolu	Bras de levier	Kanırmakolu
Abak	Abaque	Aya
Yüzdesi	Pourcentage	Yüzdesi
Çubukların bindirme suretiyle raptı	Assemblage des barres bout à bout	Bindirmebağlantı
Çengel	Crochets	Çengel
Bindirme	Chevauchement	Bindirme
Kaynak	Soudre autogène	Kaynak
Mafsal	Articulation	Oynak
Yarım mafsal	Demi-articulation	Yarımoynak
Kısalma	Raccourcissement	Kısalma
Mihveri bitaraf	Fibre neutre	Duymazsinir, (sıfır) çizgisi
Halkavî aksam	Pièces annulaire	Bilezikli parçalar
Baca	Cheminées	Baca
Boru	Tuyaux	Boru
Hazne	Réservoirs	Kazna
Kule	Tours	(Kule) ?
Sızıntıyı kesme	Etanchité	Sızmazlık
Takke	Calotte	Tepelik
Kupol	Coupole	Yuvarlak - dam - içyüzü (kubbe)
Silo	Silos	Sarpun, silo (K. T.)
Pilon, ayak	Pylônes	Ayak
Betonarme travers	Traverse en béton armé	Demirlibeton-travers
Betonun yaşı	Age de béton	Betonun-yaşı
Tevzi demirleri	Barres de repartition	Dağıtma-demirleri
Çerçeve	Portique	Çerçeve
Guse	Gousset	Koltuk
Burgulama	Flambage	Burgulma, burkma
Emsali elâstikiler nisbeti	Rapport des coefficiants d'elasticité	Süngenlik okşakları oranı, eşi
Muadelet emsali	Coefficiant d'equivalance	Denlikokşağı, denlik eşi
Çemberleme	Frettage	Çemberleme

Kullanılan karşılığı	Fransızca	Bulunan karşılığı
Cembî tazyik	Pressions latérales	Yanbasım, yansıkım
Direk	Poteaux	Direk
Sütun	Colonne	Dikme
Temel	Fondation	Temel, him (A. D. 171)
Kazık	Pieux	Kazık
Çemberli	Pieux frettés	Çemberlikazık
Kazık çakma	Battage des pieux	Kazıkçakma
Taban	Patin	Taban
Diş	Nervure	Diş
Radye jeneral	Radier général	Bütünhim, bütüntemel, tümtemel
Taban	Semelle	Taban
Mütemadi taban	Semelle continue	Uzanık - taban, boylama-taban
Münferit taban	Semelle isolée	Tek taban
Temel çıkıntısı	Ampattement	Himçıkıntısı, temelçıkıntısı
Esas teçhizat	Armature principale	Anademirler

KURUMAI KUTUPHANESI